

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA :
34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO :
34100 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.250
Letna naročnina L. 2.500
Letna inozemstvo L. 3.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIX. - Štev. 44

Gorica - četrtek, 9. novembra 1967 - Trst

Posamezna številka L. 50

Prezvišeni, bodite z nami! Petdeset let oktobrske revolucije

(Pozdrav in besede ravnatelja dr. Antona Kacina ob priliki srečanja z goriškim nadškofom v Katoliškem domu v Gorici).

Veseli smo, da vidimo v svoji sredi nadškofa, najvišjega predstavnika naše matere katoliške Cerkve. Današnje srečanje je bilo nujno, kajti potrebno je, da se vsak višji cerkveni predstojnik čim prej na svoje oči prepriča, kateri ljudje so mu zaupani v varstvo in kakšna je njihova javna dejavnost.

Verska zavest med goriškimi Slovenci je kljub močnim vplivom drugačnih ideologij in kljub današnji precej razširjeni težnji za odvrnitev od Cerkve ter za odmik od njenega nauka še vedno živa. Ohranili smo svojo vero in globoko vdanost Kristusu.

SLOVENSKA GORIŠKA JE DALA VELIKE MOŽE

Da smo Slovenci po svoji duhovni naravi veren narod, to dokazuje dvanajst stoletij naše zgodovine, odkar smo sprejeli krščanstvo. Goričani se v tem pogledu ne razlikujemo od ostalih Slovencev. Kratek pogled na zadnjih sto let, v katerih so močne ideologije načrtno razkrajale verski čut in življenje pri nas ter v Srednji Evropi sploh, bo to jasno izpričal.

Goriška je vedno dajala znamenite prispevke slovenski kulturi. Pred nekaj manj kot tri sto leti je delal na polju cerkvenega slovstva o. Janez Svetokriški, nekaj

A potem je prišla druga nevihta, ki je hotela uničiti del naše duševnosti, našo naravno zavest. Takrat je morali pasti dr. Sedej, zadnji goriški nadškof slovenskega poretka. Kopicili so se udarci in krivice in njih število je šlo v neogled.

Pa smo prestali tudi ta 25-letni vihar in ob koncu druge svetovne vojne spet prišli za delo. In ko danes v Katoliškem domu, ki ga pred desetimi leti še ni bilo, pozdravljamo našega nadpastirja, lahko mirno rečemo, da delo ni bilo zaman. To je hkrati tudi jasek dokaz, da smo Slovenci na tem prostoru življenja sposobni in da želimo živeti.

PRICE NASE PRISOTNOSTI NA TEJ ZEMLJI

Željo po življenju izražajo naše slovenske katoliške organizacije in naš tisk. Imamo Marijine družbe, katoliška prosvetna društva, povezana v Zvezo slovenske katoliške prosvete, imamo pevske zbornice, skavte, društvo akademikov, razne krožke in športna združenja.

Goriška Mohorjeva družba že skoraj petdeset let uspešno skrbi za izdajo dobrih knjig. Doživela je vrsto trdih napadov, a še vedno živahno in plodovito deluje.

Imamo svoj list »Katoliški glas«, ki je vsem dobro poznan. Res je le tednik, a njegova beseda se sliši daleč preko mej goriške domačije, po Evropi in preko oceanov.

Imamo Katoliško tiskovno društvo, dva dijaška zavoda, Alojzijeveče za fante ter Zavod sv. Družine za dekleta; in končno: imamo ta Katoliški dom, ki smo ga postavili z božjo pomočjo in skorajda le z lastnimi žrtvami. Vse to govori o naši stalni prisotnosti na tem koščku slovenske zemlje in dokazuje našo neuničljivo voljo do življenja.

Res, malo nas je, a kaj zato! Bog ne gleda na število in ne na množice; važni so posamezniki, važne so duše. Zato nočemo ne goriški ne drugi zamejski Slovenci umreti, nočemo pa tudi in ne smemo postati žrtev nobenega velekapitala, niti privatnega niti državnega.

NASE ŽELJE

Želimo pa, da se sedaj, ko se govori na vseh področjih o dialogu, začne resen, stvaren, konstruktiven razgovor na osnovi pravičnosti in krščanske ljubezni tudi med Slovenci in vsako javno oblastjo; želimo biti deležni enakega ravnanja, kot ga uživajo državljani državnega jezika, in to na področju duhovnega pa tudi gmotnega življenja in razvoja.

Naš pravni položaj še v marsičem ni urejen in naš jezik po uradih še ne uživa pravic, ki mu po božjih, a tudi po človeških postavah gre. Podobni smo svetopisemskemu siromaku Lazarju, saj nam od gmotnih javnih sredstev padajo le drobtine.

Spričo vsega tega se v imenu slovenskih katoliških organizacij obračam na Vas, Prezvišeni s prošnjo: pomagajte nam pri delu za utrditev verske zavesti in naše samobitnosti! Potrebni smo vsega: tople, vzpodbudne besede, priznanja, razumevanja, tolažbe, vsakršne pomoči. Bodite nam skrben oče, ki nam vedno stoji ob strani, zastavite ves svoj vpliv tako v cerkvenih krogih kakor tudi drugod, da bomo Slovenci na Goriškem lahko živeli dostojno življenje kot osebe in kot narod, z eno besedo: bodite z nami vsepovsod!

Ob teh željah vam izrekamo svojo vdanost, spoštovanje in sodelovanje ter vam prisrčno kliče: Dobrodošli v naši sredi!

Priznanje veljavnosti krsta

Katoliška škofija Kimberley v Južni Afriki bo posledje priznavala veljavnost sv. krsta, ki ga bodo podelili anglikanci. Anglikanci pa bodo s svoje strani priznali katoliški krst.

Ena šestina prebivalcev na Formozi je katoliška

Na otoku Formozi, ki se mu pravi tudi Taiwan in je v posesti kitajskih protokomunističnih čet, je 1 milijon 846.000 prebivalcev. Od teh je 293.449 katoličanov.

V sovjetski zvezi in drugih državah pod vlado komunističnih režimov praznujejo te dni 50. obletnico oktobrske revolucije, iz katere so ti režimi izšli. Petdesetletnico slovesno praznuje tudi partija v Jugoslaviji, čeprav je leta 1948 bila izobčena iz mednarodne komunistične skupnosti.

»Oktobrska revolucija« leta 1917 je dejansko bil državni udar proti prvi demokratični vladi v Rusiji nekaj mesecev po njenem nastanku. Udar je uspel po naključju sovpadanja treh izrednih okoliščin: razpadanje ruske fronte in zaledja v prvi svetovni vojni, pravočasni prihod Lenina v Petrograd in neverjetno oklevanje Kerenski-jeve vlade.

Boljševiškem udaru v Petrogradu je sledila večletna državljanska vojna. Po konsolidaciji boljševiške oblasti leta 1921 je Lenin uvedel »novo ekonomsko politiko« (NEP), da reši Sovjetsko zve-

zo gospodarskega poloma, v katerem jo je pahnili zaleteli totalitarno-kolektivistični poizkus »vojne komunizma«. N.E.P. je oživila zasebno gospodarstvo v kmetijstvu, obrti, mali industriji in trgovini. Seveda je to bil le oporunistični prehod k poznejši popolni kolektivizaciji kmetijstva in državni centralizaciji vsega gospodarstva po Lenini smrti.

Leninov naslednik Stalin je ohranjal ta totalitarni sistem boljševiškega režima z brezprimerno strahovladno. Njegov cilj je bil iz Sovjetske zveze napraviti industrializirano in vojaško nadmočno trdnjavo komunizma v svetu.

Da bi Hitlerja odvrnil od napada na Sovjetsko zvezo in ga zapletel v vojno z Zahodom, je Stalin 23. avgusta 1939 sklenil s nacistično Nemčijo pogodbo (Molotov-Ribbentrop pakt) o četrti delitvi Poljske. Tako je začela druga svetovna vojna, ki naj bi po Stalino-

vih računih izčrpala zahodne demokracije in Nemčijo ter s tem omogočila Sovjetski zvezi končno zavojevanje sveta. Ko bi zahodni zavezniki ne bili »pozabili« na nacistično-boljševiški začetek druge svetovne vojne in bi po nemškem vpadu v Sovjetsko zvezo junija 1941 ne bili prišli Stalinu brezpogojno na pomoč, bi druga svetovna vojna bila morda zapečatila usodo obeh njenih začetnikov — ne le Hitlerja in nacističnega rajha, temveč tudi Stalina in boljševizma.

Namesto tega pa je brezpogojno in vztrajno zahodno zavezništvo Stalinu ob koncu vojne omogočilo še zasedbo in nasilno boljševizacijo srednje-vzhodne Evrope. Toda Stalinov spor s Titom leta 1948 je v ta povojni sovjetski imperij zgodaj zasejal seme notranjega razdora. Po Stalinovi smrti je prišlo do »destalinizacije« v Sovjetski zvezi sami in do resnih izbruhov upornišva na Poljskem in Madžarskem.

Stalinovi nasledniki so bili prisiljeni omehčati Stalinove patološke metode nasilja in ustrahovanja. Morali so začeti rahljati tudi centralistično upravljanje totalitarne države in gospodarstva. S tem so tudi v Sovjetski zvezi in drugih deželah zavojevanje vzhodne Evrope nastajale razmere, podobne onim, ki so se že prej bile razvile v Jugoslaviji kot posledica njene izključitve iz Kominforma leta 1948. Te notranje težave in spreminjanja so otopile napadalnost sovjetske zunanje politike in pospešile odtujitev komunistične Kitajske od sovjetskega in evropskega komunizma.

Poslej so komunistične partije v svetu razcepljene in oslABLJENE. Vkljub temu pa vsi komunistični režimi, partije in frakcije še vedno podpirajo »narodno-osvobodilno« borbo v Vietnamu. Toda z izjemo Kube so podobna nasilja drugod po svetu doslej bila neuspešna, posebno še v Indoneziji in Ghani, kjer so se razmere za nasilno boljševizacijo zdele najbolj ugodne.

Podoba je torej, da je razdobje nasilne boljševizacije sveta zaključeno. Namesto tega postavlja petdesetletnica oktobrske revolucije vprašanje komunističnih režimov v deželah, ki so bile nasilno podvržene komunistični oblasti po prvi in drugi svetovni vojni.

Dr. C. Ž.

Predsednik vlade Moro v Redipugli

Ob dnevu zmage 4. novembra je predsednik vlade Moro obiskal Redipuglio. Tu so ga sprejeli z vojaškimi častmi. Prisotni so bili tudi predstavniki deželnih oblasti, prefekta Trsta in Gorice, poslanci Vallauri, Zucalli, Franco in Bologna, predsednik pokrajine Chientaroli in drugi. V govoru, ki ga je imel predsednik vlade v Redipugli je poudaril nedotakljivost meja na Brennerju ter povezanost Italije z NATO, ki naj bi bil porok za svobodo in mir. Z vojno leta 1915 je Italija zaključila svoj preporod.

Predstavniki oblasti so predsedniku Moro izročili spomenico o najvažnejših vprašanjih, ki se tičejo naše dežele: vojaške služnosti, protosinhrotron ter železniške in cestne zveze, ki so temeljnega pomena za razvoj našega gospodarstva.

Popoldne so številni udeleženci redipuljske svečanosti obiskali Gorico in tudi kraje onstran meje, zlasti Kobarid in bojišča prve svetovne vojne. Kakor običajno, jih je tudi letos spremljal dež in slabo vreme.

Velika Britanija grozi

Wilsonova laburistična vlada si kljub De Gaulloevemu odporu nenehno prizadeva, da bi si priborila vstop v Evropsko gospodarsko skupnost (EGS). Ko je spoznala, da se zaenkrat ne da priti skozi vrata, si je poizkusila pot odpreti čez zid in to z grožnjami, ki naj bi na države članice EGS izvajale pritisk, da postanejo bolj blagohotne do britanskih zahtev.

V švicarskem mestu Lausanni je dal lord Chalfont časnikarjem v zaupnem krogu neke izjave, ki so izzvenele v pretinju, da bo Velika Britanija v primeru, ko bi ji zaprli dokončno vrata v EGS, umaknila svoje čete iz Zahodne Nemčije, odpovedala sporazum med štirimi velesilami glede Berlina, prenehala podpirati Zahodno Nemčijo v njeni težnji za združitve obeh Nemčij, priznala Vzhodno Nemčijo ter meje na Odri in Nisi, in se umaknila iz severnoatlantske zveze (NATO) ter osnovala novo obrambno zvezo, v kateri ne bi bilo ne Zahodne Nemčije in ne Francije.

Seveda je britansko zunanje ministrstvo Chalfontove izjave takoj zanikalo, čemur je sledil še preklis samega predsednika Wilsona. Sam lord Chalfont, ki sicer ni član vlade, pač pa njen pooblaščenec za vodstvo pogajanj z državami Evropske gospodarske skupnosti, je svoje izjave označil za osebno mnenje in kot neprimerne za javnost, toda, kateri vladni funkcionar, še zlasti pa v deželi s trdno in premissljeno tradicijo političnega tehtanja in izražanja kot je prav Anglija, bi govoril o tako življenjsko pomembnih stvareh kar tjavendan? Skoro gotovo je bil predsednik britanske vlade Wilson tisti, ki je lorda Chalfonta pooblastil, da se je zatekel v Svisci k omenjenim namigovanjem in grožnjam. Če ne bi bilo tako, bi moral lord Chalfont že odstopiti; tako pa se je zgodilo, da je Wilson dejal, da Chalfontove izjave zanj še niso vzrok, da bi mu odtegnil zaupanje ali ga odpustil. Očividno je šlo za pritisk na De Gaulla ali pa še kaj več.

Duhovnik obsojen zaradi Vietnama

Pred časom je mlajši fant iz bližine Kranja na Gorenjskem, imena v ljubljanskem »Delu« nismo mogli zaslediti, pobegnil k svojemu stricu na Koroško, od tam odšel v Severno Ameriko, bil tam vpoklican k vojakom in poslan na vietnamsko bojišče, kjer ga je doletela smrt. Pred smrtjo je izrazil željo, da bi ga pokopali v vasi na Koroškem, kjer živi njegov stric, da bi počival čim bliže doma. Tako se je tudi zgodilo.

Pokop tega fanta pa je imel za Ivana Petriča, kaplana v Cerkljah na Gorenjskem, neljube posledice. Kot trdi dopisnik »Dela« K. Makuc iz Kranja, naj bi bil omenjeni kaplan 11. junija letos pri pogrebu na Trati pri Velesovem med pogrebnim govorom dejal: »Onstran meje na Koroškem smo pokopali borca, ki je padel v Vietnamu za sveto in pravično stvar.«

Zadeva je nato prišla v javnost 29. julija, ko je nekdo proti kaplanu Petriču protestiral v rubriki »Pisma bralcev« pod naslovom »Svetost in zločinstvo«. Zadevo je nato pograbilo javno tožilstvo, ki je kaplana Petriča obtožilo zlorabe svobode pri opravljanju verskih opravil. Petrič je odločno zanikal, da bi bil kdaj dal tako izjavo, češ da mu je dobro znano stališče jugoslovanskih oblasti do vietnamske vojne. Tudi obramba je na podlagi pričevanja nekaterih zaslišancev poudarila, da so tožitelji Petriča napačno razumeli. Kljub temu je občinsko sodišče spoznalo obtože-

nega duhovnika za krivega ter ga »zaradi zlorabe verskih obredov v politične namene« obsodilo na tri mesece zapora, pogojno za dve leti. Obtoženec si je pridržal pravico priziva.

Tako obsodba pisatelja Rožanca kot sedaj kaplana Petriča ponovno dokazujeta, da ostaja Jugoslavija kljub navidezni liberalizaciji slej ko prej diktatorska s stalin-skimi metodami, kjer je misliti drugače kot misli režim že prestopnik, ki se konča pred sodnikom in z obsodbo.

Sarajevo ima novega pomožnega nadškofa

Pri konzistoriju, ki je bil v četrtek, 19. oktobra, je sv. oče med drugim imenoval več novih škofov. Dosedanji škof v Skoplju Smiljan Čekada je bil imenovan za pomožnega nadškofa v Sarajevo s pravico nasledstva. Ni še znano, kdo bo novi škof v Skoplju.

Zavod za ekumenski razgovor

Nad eno leto posvetovalnj med katolici in protestanti je privedlo k ustanovitvi zavoda za ekumenski razgovor v opatiji Belmont v ZDA. Zavod bo vodil opat Walter Coggin. S svojim delovanjem je pričel 30. oktobra, ko se je sestalo 200 katoliških, protestantskih, pravoslavnih in judovskih cerkvenih predstavnikov.

Ravnatelj dr. Anton Kacin med svojim govorom

let pozneje pa o. Romuald iz Standreža, čigar Pasijon prihaja v naših dneh spet do polne veljave. Kanonik Valentin Stanič je ustanovil goriško gluhošolnico. In ko mu od Slovencev ni poznano ime drugega duhovnika, Simona Gregorčiča, ki s svojo pesmijo še danes ustvarja v dušah posameznikov in množic lepe trenutke, tako da človek vsaj za malo časa pozabi vse dnevene skrbi. Pa bi imena pomembnih goriških Slovencev lahko še in še naštevati!

Posebno omembo zasluži dr. Anton Mahnič, goriški bogoslovni profesor in poznejši škof na otoku Krk. Ko je videl, kako so tuje zmote, na prvi pogled sicer privlačne, povzročile med nami ideološko zmedo ter razkrajalo vplivale na verski čut našega ljudstva in versko življenje pri nas, je odločno izvedel ločitev duhov ter izpeljal katoliško obnovo in preroditev na vsem Slovenskem. Dr. Anton Mahnič je zavzel pravilno stališče tudi v narodnostnem vprašanju, kar je dokazal zlasti kot škof med Hrvati, kjer je proti vsakomur, tudi proti vsegomu cesarju, s skrajno odločnimi sredstvi branil Hrvate pred potujčevanjem.

NAJTEŽJA DOBA GORIŠKIH SLOVENCEV

Več silovitih viharjev je že šlo preko naše dežele. V dvanajstih bitkah prve svetovne vojne je bilo razdejano domala vse, ker so ob Soči ustvarile človeške roke. Toda materialna škoda se je v nekaj letih popravila in dežela je spet zaživela.

Zdaj vemo, kje smo Seja občinskega sveta v Gorici

Š P R T

MEMORIAL »M. FILEJ« 1967

Danes že vidimo, da se je razčistilo vprašanje, kakšno stališče zavzemajo razne politične in druge skupine — v mislih imamo le tiste, v katerih so samo Slovenci ali tudi Slovenci — ko gre za rešitev Boljuncu, kjer nameravajo postaviti tovarno Veliki Motorji.

Samo Slovenska skupnost je odločno zahtevala, naj postavijo tovarno pri Orehu ali v bližini, kjer ne bo tako velike narodnostne in gospodarske škode kakor v dolinski občini. Podobno stališče smo zasledili tudi v tedniku »Gospodarstvo«.

Združena socialistična stranka (PSI in PSDI) zahteva: tovarna mora biti pri Boljuncu. Govori le o pravični ceni za zemljišča. Malo bolj zavito in spretno, a v bistvu isto govorijo komunisti. Pravijo: če ni druge možnosti, naj bo tovarna v Boljuncu. Tisti »če« je povedan zaradi lepšega, kar vedo, da druge možnosti sicer obstajajo, a so že vnaprej prepričani, da bo tovarna v Boljuncu. Proti temu sploh nikdar niso nastopili, temveč le protestirali, ker je bil ta sklep sprejet brez uradnega posvetovanja z dolinskim županom. Neuradni pogovori pa so bili. Independentisti se o tej za Slovence bistveno važni zadevi sploh niso izrazili, kakor da bi jih ne bilo.

Slovenska javnost je napeto pričakovala, kaj bodo naredili in kako se bodo odločili tisti Slovenci, ki so v italijanskih strankah ali jih podpirajo, zlasti v Združeni socialistični stranki ter Italijanski komunistični partiji. Vzpodbudno je, da se je nekaj zganilo. Narodno čuteči ljudje, in sicer tisti, ki povečini v teh strankah niso več člani, ampak jim dajejo samo glas, so poslušali svojo vest in glasno godrnjajo proti Slovincem, katerim je več članstvo in pokornost v teh strankah kakor važne slovenske koristi, ki so v Boljuncu bistveno ogrožene. Slovenski funkcionarji v

PSU in KPI so ostali na svojih mestih. Nekateri celo javno zagovarjajo politiko teh strank glede Velikih motorjev.

Položaj je torej razčističen. Na eni strani stojijo složno vsi Italijani, ki jih seveda nič ne boli, če se pohabi ena izmed štirih slovenskih občin na Tržaškem. Z njimi držijo najbolj gorki slovenski socialisti in komunisti. Na drugi strani je Slovenska skupnost in večina slovenskega javnega mnenja. Tako vidimo, da je italijanska skupnost enotna, slovenska pa razbita ali vsaj okrnjena. Tisti, ki so se večkrat potegovali za skupne nastope iz političnih razlogov, so zdaj odklonili skupni nastop iz narodnostnih razlogov. Ne moremo mimo ugotovitve, da si bodo posebno ti ljudje naprtili zgodovinsko odgovornost za vse, kar se bo zgodilo. Tudi Slovenska skupnost bo morala izjaviti nujne posledice — vsaj tako se nam zdi — ker bo Slovence treba še štiti in ker bo težko pričakovati takšno zaščito v drugih zadevah, tudi če bodo morda manj važne, od tistih, ki so jo odpovedali v izredno bistvenem vprašanju obrambe slovenskega značaja dolinske občine. Kdaj se bodo namreč sploh zganili, če se niti zdaj niso?

Se besedo glasilo Ital. kom. partije »Delo«. Ta list je v zadnji številki napadel »Katoliški glas«. Mi ne maramo polemizirati z njim. Toliko pa bi bilo le koristno povedati, da se je »Glas« dosledno potegoval za tržaške ladjedelnice (o tem pričajo naši članki!) in ni bil zadovoljen s surrogatom načrta CIPE, ki ga branijo socialisti in so ga zdaj tudi komunisti dejansko sprejeli. Težava v enotnosti vseh Slovencev pa nam je pred očmi prav te dni: razbijajo jo tisti, ki so odklonili skupne nastope v obrambo slovenskega značaja dolinske občine. Vse drugo, kar piše »Delo«, je politična propaganda.

V ponedeljek, 30. oktobra je goriški občinski svet sklenil prositi privolenje pristojne oblasti, da se prepoved zidave v pasu 200 metrov od pokopališča v Standrežu skrči na 100 metrov. Za to se je zanimaj zlasti odbornik dr. Sfiligoj, ker imajo nekateri vaščani stavbe v krogu od 100 do 200 metrov ter bi jih radi povečali. Na zahtevo svetovalcev SDZ stoji v sejemnem zapisniku, da s skrajšanjem kroga na 100 metrov ne sme biti ogrožena zahteva Standrežev (ki pride na razpravo, ko bo občinski svet razpravljal o pripombah k regulacijskemu načrtu), naj ostane njihovo pokopališče še naprej uporabno.

Novo poslopje za slovenske šole

Na seji goriškega občinskega sveta 30. oktobra je bil, kakor že objavljeno, tudi potrjen sklep odbora, da bodo slovenske šole, ki so zdaj v ulici Croce, našle svoj sedež v ulici Campi.

Med razpravo, v katero so posegli inž. Fornasir (PLI), dr. Sanzin (PSU), odbornik dr. Sfiligoj (SDZ) in odbornik za šolstvo Agati (KD), se je prof. Slavko Bratina v imenu slovenskih svetovalcev zahvalil odboru, da je vzel v poštev potrebe naših šol in podprl predlog s temi podatki: v ulici Croce ni dovolj učilnic, manjkajo prostori za knjižnice in razne

kabinete, dvorišče je premajhno, občina bi precej prihranila, saj mora plačevati letno več milijonov najemnine.

Ob koncu je prof. Bratina zavrnil izjave svetovalca Fornasirja, ki je trdil, da bi morale biti slovenske in italijanske šole združene, in pri tem omenil šolski zakon iz leta 1961, ki določa za naše šole popolnoma samostojno delovanje.

Tri dni pozneje pa so listi objavili resolucijo Sindikata slovenskih šolnikov, v kateri najprej protestirajo, češ da sindikata politične stranke niso vprašale za mnenje glede izbire prostora, nato pa izjavljajo, da se z izbiro prostora v ulici Campi strinjajo.

Dejstvo, da se tudi Sindikat slovenskih šolnikov strinja z odločitvijo za nove šole v ulici Campi, je razveseljivo.

V ostalem pa je treba pripomniti, da se zadeva prostora za te nove stavbe vleče že precej časa, saj se svetovalci SDZ za to potegujejo kakih pet let in časopisi so tudi o tem poročali. Nič ne more torej trditi, da se je o stvari odločevalo brez njega. Za mnenje pa je najbolj merodajno ravnanje šol, ki je pravilno sklicalo zbor profesorjev in slišalo njihov glas. Te navade pa ni, ko gre za italijanske šole. Za te se ne poizve predhodno mnenje niti profesorjev niti sindikatov itd.

Dr. Škerk o Beneški Sloveniji

Med razpravo o razdelitvi ostankov v deželni svet so obravnavali tudi predlog, naj bi namenili pol milijarde lir za Beneško Slovenijo. Med razpravo je posegel svetovalec Slovenske skupnosti dr. Škerk, ki je omenil, da osnutek zakona o razdelitvi 10 milijard omenja le ureditve nekaj turističnih cest, drugače pa ne predvideva nič za kraje, kjer živijo Beneški Slovenci, ki se morajo izseljevati z vsemi posledicami gospodarskega in narodnostnega značaja. Dr. Škerk je omenil, kako je pričakoval kaj več od načelnih izjav strank leve sredine, da bodo primerno štitalo narodno manjšino, ker besede bolj malo zaležejo, če jih ne spremljajo dejanja.

Glede stalnega prebivalstva v desetih občinah osrednje Slovenske Benečije je govornik rekel, da je v zadnjih 50 letih, to je od 1911 do 1961 padlo od 28.580 na 21.291, torej za 7.289 duš. V zadnjem desetletju je bilo izseljevanje še večje. Izselile so se cele družine, tako da je veliko hiš praznih. Če izseljevanje, ki se zdi edino zdravilo za obupne razmere, ni doseglo še večjega obsega, je treba to pripisati navezanosti prebivalstva na zemljo. Vendar so ostali doma le priletni ljudje in

nekaj otrok. To je opaziti v vseh krajih, ki niso upravna središča.

V omenjenih desetih občinah, je nadaljeval dr. Škerk, je odsotna zaradi dela tretjina stalnega prebivalstva. Ljudje se izseljujejo v tujino in v druge kraje republike. Ker se izseljujejo mladi ljudje, ki ne ustvarjajo več družin doma, se tamkajšnji kraji naglo praznijo in nudijo zelo žalostno sliko. Tudi šolski pouk v teh krajih je pomanjkljiv. Vsi učenci ne končajo niti osnovne šole. Po mojem mnenju, je dejal govornik, se to dogaja tudi zato, ker učenci žal niso deležni pouka v materinskem jeziku.

Na podlagi vsega tega je govornik na koncu pozval deželni odbor, naj predloži deželni svet stvarne in resne ukrepe za izrazito pasivna področja Beneške Slovenije in pri tem upošteva socialni in narodnostni ustroj prebivalstva, ki je navezano na svojo zemljo, a nikakor ne more rešiti svojih težav z izseljevanjem. Ukrepi so nujni. Če ne bo pravočasne javne pomoči, bodo ljudje obupali nad možnostjo, da se njihove izredne težave uredijo. To pa bi imelo posledice, ki si jih preveč lahko predstavljamo.

PO DVE STO URAH SPREJETI ZAKON

Najdaljša parlamentarna bitka, kar jih pominjajo Italijani, se je končala 31. oktobra v rimskem parlamentu z zmago vladne koalicije, ki so jo to pot podpirali tudi komunisti in socialisti proletarske enotnosti. Združena desničarska opozicija, v kateri so bili najbolj glasni liberalci, je storila vse, kar je mogla, da bi s podaljšanjem debate in s predložitvijo raznih popravkov onemogočila sprejetje zakona o volitvah v deželne skupščine, ki naj bi se vršile leta 1969. V prilog dežel je glasovalo 443 poslancev, proti pa 95. Od teh je bilo 30 liberalcev, 22 misovcev, ostali pa »prosti strelci« iz vladnega tabora. Oviralna politika združene desnice, ki je predložila kakih 140 popravkov, je povzročila, da je trajalo parlamentarno zasedanje nepretrgano več kot dve sto ur.

Sedaj mora sklep parlamenta sprejeti še senat. Tudi tu se napoveduje obstrukcija skrajne desnice, ki utegne biti zaradi senatnega poslovnika še bolj učinkovita kot prejšnja v parlamentu. Toda v senatu je

nastala še druga težava: odstopil je njegov predstavnik Cesare Merzagora.

Merzagora je dosmrtni senator, senatu pa je predsedoval že tretje parlamentarno obdobje. Izvoljen je bil kot neodvisni kandidat in predstavnik severnoitalijanskega velekapitala vedno na krščansko-demokratski listi. Prav v trenutku, ko je bila vladna večina v rimski poslanski zbornici zapletena v bitko z liberalci, neofašisti in monarhisti, se je pa Merzagora izrekel proti deželni ureditvi države in proti zakonu, ki je bil v razpravi.

Seveda so zadevo takoj izrabili komunisti in obtožili Merzagora, da je zlorabil svoj visoki položaj; tudi socialisti in republikanci so bili ogorčeni, demokristjani pa so ostali slabo pred svojimi zavezniki v vladi in se znašli v mučnem položaju. Merzagora je na nastali položaj reagiral tako, da je predložil nepreklicno ostavko. Vse to je naravno povzročilo določeno zmedo in napetost v vladni koaliciji, ki že misli na nove volitve prihodnje spomladi.

Nova maša v Sv. Lenartu

Na praznik Kristusa Kralja je pel v farni cerkvi svojo novo mašo p. Karel Primožič (Primosič) iz misijonske družbe sv. Franciška Ksaverija. Ob tej priliki je izšla v samozaložbi brošura g. Angela Kračina, bivšega župnika v Sv. Lenartu z naslovom »La Chiesa di S. Antonio Abate in Bargagnacco (S. Leonardo)«. Brošuro je g. dekan Kračina posvetil novomašniku.

Dr. Marin Hvalica (Qualizza), prav tako doma iz Sv. Lenarta, je pa postal profesor latinščine in grščine v malem videmskem semenišču. Čestitamo.

OKNO V DANAŠNJI SVET

Sv. oče na poti okrevanja

Operacija, kateri se je podvrge sv. oče zadnji soboto, je popolnoma uspešna in po zadnjih poročilih je papež Pavel VI. na poti okrevanja. Zdravniki, ki so operacijo izvršili, so z zdravstvenim stanjem visokega pacienta zadovoljni, kar tudi izražajo njihova poročila. Pulz je normalen, pritisk brez posebnih sprememb, temperatura pa doseže ob večernih urah 37,2°.

Sv. oče je že začel sprejemati svoje najožje sodelavce ter odgovarjati na številne telegrame, v katerih so mu razni državni poglavarji, predsedniki in visoke osebnosti izrazili željo po čim prejšnjem okrevanju. Med takimi voščili sta tudi telegrama patriarha Atenagora ter anglikanskega nadškofa dr. Ramseya. Bajje ima sv. oče v načrtu, da takoj, ko se opomore, obišče tudi njega. To naj bi se zgodilo v začetku prihodnjega leta.

Ganljiva so bila tudi voščila, ki so jih poslali sv. očetu otroci, bolniki, delavci, verniki, redovniki in redovnice, skupine Judov in mohamedancev. Najbolj ganljive odlomke iz teh voščil objavlja te dni »L'Os-servatore Romano«.

Smrt dveh škofov

28. oktobra je umrl v Zagrebu pomožni nadškof dr. Franjo Salis-Seewis. Dočakal je visoko starost 95 let. Za škofa je bil posvečen že leta 1926. Ko je bil zaprt kardinal Stepinac, je bil več let upravitelj zagrebške nadškofije.

Dva dni zatem pa je umrl v Združenih državah Severne Amerike nadškof Jožef Patrick Hurley. Pokojni nadškof je bil od leta 1946 do 1950 predstavnik Sv. sedeža v Jugoslaviji, to je v najtežjih letih za jugoslovanske katoličane.

Srečanje strokovnjakov za katehezo na Bledu

Od 16. do 19. oktobra je bilo na Bledu v Sloveniji srečanje nemških strokovnjakov za katehezo, ki ga je pripravilo Združenje nemških katechetov iz Münchna pod pokroviteljstvom ljubljanske teološke fakultete. Taka srečanja se vršijo vsako leto in se jih udeležujejo predvsem profesorji katehetike, voditelji katehetskih uradov in strokovnjaki iz pedagoških šol. Na Bled je letos prišlo okoli 70 udeležencev, največ duhovnikov, nekaj je bilo tudi laičnih moči, moških in ženskih. Prišli so na Bled, da so tako omogočili udeležbo trem strokovnjakom duhovnikom iz Vzhodne Nemčije in dvema iz Poljske. Tega srečanja so se udeležili tudi slovenski in hrvaški strokovnjaki.

Srečanje je poteklo v najlepšem redu. Iz predavanj in iz razgovorov je razvidno,

da so težave za katehezo povsod velike in številne: kako današnjemu človeku, otroku in odraslemu, pomagati, da se bo oprijel vere v Kristusa Boga. Bog nam je dal neprecenljivi dar vere, ljudje Boga iščejo: kako naj jim pomagamo do te vere? Kako naj današnji človek veruje v božjo ljubezen? Kako naj mu to ljubezen odkrijemo?

Slovenski pater pozdravlja patriarha Atenagora

Ko je patriarh Atenagora zapuščaj baziško Marije Velike, ga je pozdravil rektor orientalskega inštituta pater Ivan Žuk. V govoru je izrazil željo, da bi prišlo do znanstvenega sodelovanja s pravoslavnimi bogoslovji.

Brzojavka srbskega patriarha sv. očetu

Srbski patriarh German je ob obisku patriarha Atenagore poslal svetemu očetu naslednja brzojavna voščila: Klanjamo se vaši Svetosti in svetosti patriarhu Atenagori in prosimo Gospoda Kristusa, naj blagoslovi vajin bratski razgovor v delu in ljubezni za mir v obeh Cerkvah.

Sveti oče mu je takole odgovoril: Iz srca se zahvaljujemo vaši blaženosti za molitve, ki so prav gotovo pripomogle za povečanje medsebojne ljubezni v teh nepozabnih dneh, ki smo jih preživeli z našim ljubljanim bratom ekumenskim patriarhom Atenagoro.

Proučevali so cerkveno zgodovino

Na Dunaju je bil mednarodni razgovor strokovnjakov za cerkveno zgodovino. Del so se udeležili avstrijski, poljski, češko-slovaški, švicarski, francoski, italijanski in nemški strokovnjaki. Objaviti nameravajo prvi del cerkvene zgodovine v Avstriji.

TEDEN VERE

v Doberdolu od 6. do 12. novembra

V četrtek ob 7.30 zvečer: koncelebracija; ob 8.30 stanovski govor za dekleta.

V petek ob 3^h popoldne: stanovski govor za mlade žene; od 7. do 9. ure zvečer spoved mož in fantov; ob 9. uri prevz. g. nadškof mašuje, govori in obhaja samo može in fantje.

V soboto ob 3^h: blagoslov otrok; ob 4^h govor in spoved deklet; ob 7.30 zvečer sv. maša, obnovitev krstnih obljub.

Nedelja: sv. maše ob 7^h in 10.30 slovesna; potem češčenje Najsvetejšega; ob 3.30 zaključek: govor, izpoved vere, vrnitev križa in štole, Te Deum, blagoslov, ofer za zbor, blagoslov motornih vozil. Ob zaključku igra godba.

Govornika: čč. gg. Bercè Bogomir in Franc Krapež.

Goriški nadškof našim vernikom

(Katoliški dom v Gorici, 29. oktobra 1967)

Zanosna proslava, ki ste jo priredili v počastitev svojemu nadškofu, ki se danes prvič srečuje z vami, me je globoko ganila. V narodopisnem bogastvu vašega petja, v katerem trepeče duša slovenskega naroda, sem zasluhlil trepet in toplino furlanske duše.

Zgodovinsko dogajanje, običaji in sožitje so nas vedno družili v iskanju našega skupnega temelja za sporazum, kar ni nič drugega kot izraz bratstva med sosednimi kakor tudi med ostalimi narodi.

Voščila, ki so mi jih izrazili vaši duhovniki in predstavniki vašega občestva, dokazujejo, s kakim zaupanjem zrete na svojega nadškofa, o katerem želite, naj kot oče živo sodoživlja vse zadeve svoje škofijske družine in naj si na poseben način osvoji one probleme, ki so najbolj kočljivi in težavni. In tako je prav! V zdušju spoštljivega prijateljstva in doživetega bratstva naj se osnuje ono iskreno sodelovanje, ki naj nam omogoči rešiti tudi tiste probleme, ki niso in ki ne smejo biti samo vaši, temveč bodo postopoma postali tudi moji.

Msgr. Klinec je upravičeno opozoril na pripombe in predloge, ki jih je ob raznih prilikah postavil v svoji modrosti in ljubezni nadškof msgr. Pangrazio.

»Za menoj pride,« je rekel v zadnjem govoru, »novi nadškof. In življenje v nadškofiji se bo nadaljevalo: moralo pa bo biti enotno, dasi v različnosti etničnih skupin, prilagojeno časovni stvarnosti, čeprav v zvestobi izročilom!«

Po teh pojasnilih vam je priporočal medsebojno edinost, po-vezavo na škofijski ravni, odprtost sodobni problematiki, pripravljenost za novo obliko ustvarjalnega in vplivnega krščanstva v edinosti z nadškofom, pastirjem vsega občestva.

S temi mislimi, ki ste jih vi privzeli in ki jih tudi jaz prevzemam kot modra navodila za delovanje in za način aktivnosti, želim, naj današnja proslava postane začetek res bratskega sodelovanja in obnovljene zaveze, da bomo z apostolsko dejavnostjo in s prizadevanjem za edinost prispevali k blaginji naše nadškofijske družine.

Pogled na prvo vrsto v dvorani Katoliškega doma, kjer je videti našo duhovščino ter zastopnike našega kulturnega, političnega ter javnega življenja, zbrane okrog goriškega nadškofa

Pozdrav msgr. Klinca goriškemu nadškofu pri Sv. Ignaciju

»Glejte, veliki duhovnik, ki je Bogu všeč!« je pravkar odpel cerkveni zbor na koro. »Zato pa,« pravi knjiga Modrosti, »mu je Bog dal rast med svojim ljudstvom, blagoslov vseh narodov mu je dal!« Da, tudi slovenski del škofijske družine, duhovniki in verniki, vam ob tem našem prvem uradnem srečanju na praznik Kristusa Kralja izrekamo prisrčno dobrodoščilo v Gorico. Izražamo vam čustva vdčnosti, zaupanja in pripravljenosti na sodelovanje. V »inenu Kristusovem« prihajate med nas, prihajate kot božji poslanec, da nam boste oče, učitelj, pastir. Mi pa vam hočemo biti vdani otroci, vedno zvesti Bogu, Cerkvi in cerkvenim predstojnikom.

Dne 3. marca smo se v tej cerkvi poslavljali od nadškofa msgr. Andreja Pangrazia. V poslovnem govoru nam je med drugim rekel: »Za menoj pride drug nadpastir, novi nadškof. In življenje v nadškofiji se bo nadaljevalo: toda življenje mora biti enotno, dasi v različnosti etničnih skupin; moralo bo biti prilagojeno časovni stvarnosti, čeprav v zvestobi izročilom. Duhovniki, verniki, bodite goreči, bodite medsebojno edini, strnjeni okoli svojega škofa, združeni med seboj, povezani v organiziranih dejavnostih!«

Nadškof msgr. Pangrazio nam je torej v svojem poslovnem govoru, ki nam je svet kot testament, naročil trojno: naj bomo složni med seboj, brez sporov in ločitve, kajti prav z bratsko edinostjo izpričujemo, da smo Kristusovi učenci; naj vsi vstopijo in se povežejo v organiziranih dejavnostih, kajti cerkveni zbor proglašuje, da so prav vsi, moški in ženske, mladi in odrasli, poklicani k zavestnemu in dejavnemu apostolatatu; naj se strnemo okoli svojega nadškofa, da bo naša pot pravilna in da bo božji blagoslov nad nami.

Na dan škofovskega posvečenja ste v

dvorani sv. Pavlina v Oglejki klicali: »Molite, da bom dober pastir!« V Vašem programatičnem govoru ob ustoličenju v stolnici ste rekli: »Potrebno je delo na globoko, potrebni so novi dušnopastirski prijemi, ki odgovarjajo zahtevam novih časov. Vsi, ki se bodo trudili, da prinesejo pristno krščanstvo tako posameznikom kot družinam in v župniji, bodo imeli v škofu vedno takojšnjo oporo, saj si oni želi vzpostaviti stik ne le z nekaterimi v župniji, temveč z vsakim iz njenega občestva!«

Zelo nas veseli, da je Vaše očetovsko srce odprto za potrebe, želje in pričakovanja celotne goriške Cerkve tudi z njenim slovenskim delom, da boste ohranjali žive stike z vsemi, ki stremijo po krščanskem življenju, da boste vse svoje škofljane, ob spoštovanju narodnih značilnosti in izročil, družili v eno samo božje ljudstvo. Zato se bomo tako slovenski duhovniki kot verniki zvesto prizadevali, da vam ostanemo kot svojemu nadpastirju vedno otroško vdani, goreči in požrtvovalni, vedno voljni slediti Vašim navodilom, da bomo tako pod Vašim vodstvom zares ena sama škofijska družina božjih otrok.

Studijski sestanek o okrožnici »Napredek narodov«

35 duhovnikov latinskoameriških držav se je nedavno udeležilo študijskega sestanka v čilski prestolnici Santiagu de Chile, na katerem so proučevali okrožno papeža Pavla VI. »Napredek narodov«. Glavne teme sestanka so bile: človeški in božji pomen razvoja; njegovi antropološki temelji; njegovi odnosi z vero; načrtovanje; razvoj kmetijstva; agrarna reforma; napredek narodov; sindikalizem; naloga duhovnika in laika v razvoju latinskoameriške celine; latinskoameriška integracija.

Besede goriškega nadpastirja katoliškim organizacijam

Stojimo ob začetku nove delovne sezone po naših prosvetnih in drugih organizacijah. Ponekod so že začeli z načrti in delom, drugod se pa niso še zdrabili iz počitniškega vzdušja. So pa tudi kraji, kjer na kako organizirano delo sploh ne mislijo. Omejujejo se na tisto splošno dušno skrb v cerkvi in pri verouku v šoli, vse ostalo prepustijo drugim. Komu? Največkrat nikomur. Zato se tudi dobra mladina mora ob prostem času potepati po cesti, barih in kinu. S kakšnimi posledicami, moremo ugotavljati vsak dan. Zato ne bo odveč, če vsi skupaj, duhovniki in katoliški laiki, še enkrat premislimo besede goriškega nadškofa, ki jih je ob ustoličenju naslovil na katoliške organizacije. Njegove besede so zrasle iz izkušnje, saj vemo, da je kot kaplan, župnik in dekan živel sredi vsakovrstnih organizacij.

»Moja pozornost se zatem obrača na vas vse, ki ste zadržani pri sodelovanju s hierarhijo, na vas redovnice vseh redov, in na vas voditelje in člane vseh katoliških organizacij. Gledam na vas s tolikim zaupanjem in strahom, kakršnega sem imel dan za dnem kot asistent različnih vež Katoliške akcije, katoliških delavcev (ACLI), skavtov in skavtinj, s posebno pozornostjo pa gledam na težave študentske, delavske in kmečke mladine.

Vsem organizacijam, italijanskim in slovenskim, ki delujejo v nadškofiji v precejšnjih težavah in ki zaposlujejo precejšnje število duhovnikov in laičnih voditeljev, hočem takoj izraziti svojo hvaležnost, kajti na podlagi teh organizacij se ureja in se razvija tista vzgoja in tisto delo, zaradi katerega se tudi goriška Cerkev čuti, da je misijonska.

Potrebno je dati nov obraz našim župnijskim občestvom, obraz resničnih Cerkva, ki delujejo na vseh področjih. Zato duhovnik ne more biti sam, ampak se obrača na vse tiste, ki so željni sodelovati in postati aktivni člani občestva. To je razlog, zakaj so naše tako zasnovane organizacije nujno potrebne in nenadomestljive. Naj le bodo samo zrno, kvas med množico. Ni važno, saj so to prilike iz evangelija, napotki za apostolat večerj in vedno.«

VAŽNI ZAKLJUČKI

Iz nadpastirjevih besedi bi povlekli sledeče zaključke:

1. Ne moremo predpisovati, naj se povsod vpeljejo neke določene organizacije. Današnje življenje je tako zapleteno, razmere so od župnijske do župnijske tako raznolike, da ne moremo zahtevati in pričakovati, da bi povsod uspeval isti tip organizacij. Možna je torej izbira.

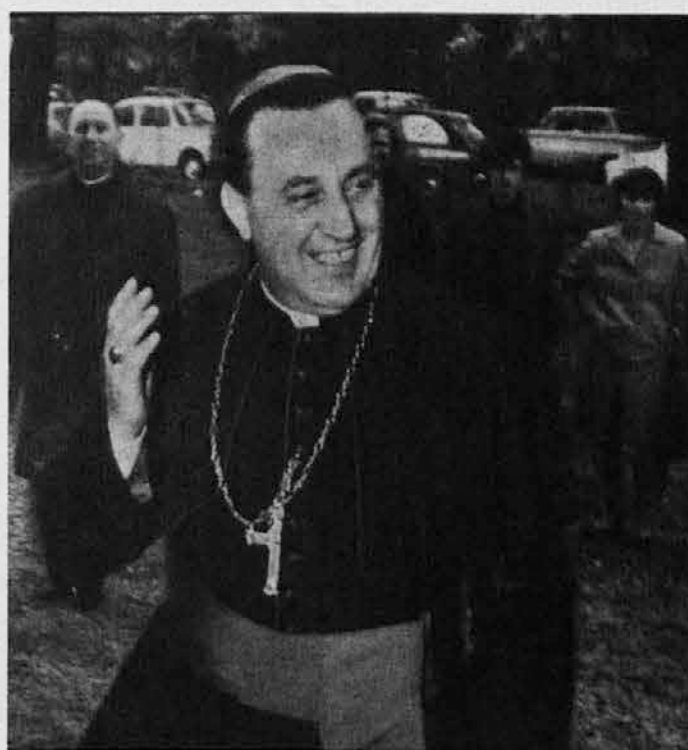
2. Če hočemo uspeti v dušnem pastirstvu, posebno danes v pokoncilskem času, moramo iskati laikov, »ki so željni sodelovati in postati aktivni člani župnijskega občestva«. Take laike pa je možno dobiti samo, če so organizirani. Brez tega bo duhovnik še nadalje ostal sam.

3. Začetki je treba z mladino, študentsko, kmečko, delavsko. Se več: rekli bi, da je treba začeti z otroki v osnovni šoli, kajti čakati, da otroci dorastejo in jih potem dobiti za naše organizacije je čestokrat že prepozno.

4. Treba je premisliti, s kakšno organizacijo začeti, če je še ni. Morda s prosvetnim društvom, s skavti in skavtinjami, z obnovno Marijinimi družb in Mari-

Nadškof msgr. Peter Cocolin govori slovenskim vernikom, ki so napolnili dvorano Katoliškega doma v Gorici

Goriški nadškof msgr. Peter Cocolin v trenutku, ko vstopa v Katoliški dom

jnih vrtec, z dekliškimi in fantovskimi krožki, s kakim športnim društvom. Potrebnovali bi tudi organizacije katoliških delavcev in javencev po zgledu italijanskih ACLI.

Na kratko, dajmo si duhovniki dopovedati, da samo delo v cerkvi in v šoli, samo splošne pridige in tridnevne pa

tudi misljoni ne obrodijo trajnega sadu, če niso združeni s podrobnim sodelovanjem ljudi v organizacijah. Zato menim, da je bolj uspešno za božje kraljestvo, če imamo manj pridig, tridnevnic in tudi splošnega krščanskega nauka, da se moremo bolj posvetiti podrobnemu delu v organizacijah. (r+r)

Resničnost, ki zori

Pod tem naslovom je izšel v tedniku goriške nadškofije »Voce Isontina« topla napisan članek, v katerem je urednik Maffeo Zambonardi opisal prvo uradno srečanje nadškofa msgr. Cocolina s slovenskimi verniki goriške nadškofije.

Potem ko je opisal potek slavnosti tako v cerkvi sv. Ignacija na Travniku kot v Katoliškem domu, ki so mu ugajale po svoji iskrenosti, preprostosti in prisrčnosti, je še posebej poudaril prijetno vzdušje, ki se je razvil po srečanju v dvorani v spodnjih prostorih Doma.

»Navajeni na nekako razdaljo med obema skupnostima smo se to pot hitro približali drug drugemu brez pridržkov. Vzpostavili smo stik z brati, ki so z nami, ki čutijo kot mi, doživljajo iste probleme kot mi ter jih presojujejo ne kot smo mi navajeni misliti o njih, vse prej kot z ozkimi pogledi. Njih miselnost se v svojih otenkih sicer loči od naše, toda se z našo istovetno s skrbmi in tesnobami vsakega novega dne.«

Nato pisec omenja, da je bil v preteklosti slovenski duhovnik preveč »gospode«, kakor so ga tudi klicali, zaradi česar je imel prvo besedo v tem, kar je hotel ali naznačil. To je pri vernikih povzročalo neko zadržanost in nezaupnost, kar seveda danes ni več na mestu, saj je treba delati na razširitvi dialoga na vseh področjih. Razgovor z našo mladino ga je prepričal, da je ta odprta za probleme svoje starosti,

razpoložena za razgovor, že trdna v svojih nazorih in željna, da se jo razume. Z eno besedo: velikodušna kot vsi mladi ljudje.

Tudi predstavniki našega javnega življenja so napravili nanj dober vtis. Našel jih je z jasnimi gledanjem na sedanji položaj manjšine v okviru občine, pokrajine, dežele ter države, ki se ne oklepa krčevito preživelih izročil, temveč hoče svojo kulturno, jezikovno in družinsko bogastvo ohraniti s pomočjo iskrenega sodelovanja z večinskimi narodom.

To ljudstvo — nadaljuje M. Zambonardi — nam mora biti zato drago, saj si z nami vred začrtuje isto pot in zato od nas pričakuje iskreno besedo in iskreno ravnanje. Danes bi bilo nesmiselno tako z ene kot druge strani ponavljati stare očitke, čeprav jih je težko premostiti; mladina se nad takim vztrajanjem iz preteklosti pohušuje in s krščanskega stališča ima tudi prav. Treba je iti naprej in ne se ozirati več nazaj, z vedrim pogledom v bodočnost, katera naj skupnost postavi v novo resničnost, ki hoče in zahteva mir ter uveljavljanje zdravih pravic. Tako gledanje ni ne preoptimistično in ne naivno; težave bodo še številne in morda ogromne, a zmagalo se jih bo ne s političnimi potezami, temveč le z dobro voljo z obeh strani. In v tem smislu sta nadškofova beseda in navzočnost v nedeljo 29. oktobra v Katoliškem domu bila brez dvoma dragocen dar za vso goriško nadškofijo.

Misli ljubljanskega nadškofa po vaticanskem radiu

»V letošnjem letu vere smo Slovenci mnogo romali. S temi romanji smo hoteli oživiti našo vero in jo vrniti tistim, ki so jo izgubili...«

»Koroški Nemci so nam onemogočili skupno romanje h Gospe sveti. Božja previdnost je obrnila tudi to v dobro: skozi vse leto so namreč zato slovenske fare organizirale romanja h Gospe sveti; tako je prišlo do mnogo več molitev, kot bi jih bilo pri skupnem romanju...«

»V smislu koncilskih navodil moramo ljubiti tudi tiste, ki niso verni. Po drugi strani pa ne smemo mirno gledati, da bi kdo jemal vero tistim, ki jo imajo...«

»Tudi med Slovenci so taki, ki so jim nedelje samo za to, da se oblečejo v lepšo obleko, božični in velikonočni prazniki pa, da boljše jedo. V letu vere bi zato radi, da bi se ti vrnili k dejanskemu življenju po veri...«

»Živimo v obdobju izvajanja koncilskih sklepov. Cerkev bo obnovila svoj zunanji izraz, toda njene

nauki bodo ostali neizpremenjeni. Zato se motijo tisti, ki mislijo, da bo Cerkev v vprašanju pilule in drugih podobnih vprašanj, kakor koli spremenila svoj dosednji nauk...«

»Na sinodi smo obravnavali nekatera važna vprašanja iz življenja Cerkve. Razpravljajna so potekala v vedrem in prisrčnem ozračju. Prinesla so večjo jasnost za reševanje problemov, ki jih stavlja današnji čas učeniški službi Cerkve...«

Velikodušna pomoč nemške Cerkve Latinski Ameriki

V Essenu se je sestala škofovska komisija za Latinsko Ameriko, ki je razdelila 10 milijonov 300.000 nemških mark (eno milijardo in pol lir) od zadnje zbirke Adventa. Ugodili so 366 prošnjam za podporo, ki so prišle iz vseh latinskoameriških držav. Fondi so bili predvsem določeni za povečanje sredstev družbenih občil za širjenje evangelija in za asistenčne ustanove starih duhovnikov v Latinski Ameriki.

Šli smo v Fatimo in Lurd

Kdorkoli obišče sedanjo špansko prestolnico Madrid, si ogleda, če mu le čas dopušča, tudi nekdanje glavno mesto kastiljskega kraljestva — Toledo. Je to starodavno naselje, že 200 let pred Kristusom je obstajalo, pomembno je bilo v času Rimljanov, še bolj pa pod Vizigoti, ki so po razpadu rimskega cesarstva iberski polotok zasedli in iz Toleda napravili svoje kraljevsko mesto. Po letu 711, ko so arabski Mavri osvojili vso sedanjo Španijo in Portugalsko, je Toledo postalo mesto kovnic, kjer se je razvila obrt izdelovanja orožja: slovitih mečev, damaščank, nožev in bodal vseh vrst ter z zlatom graviranega okraskja. In po tem slovi Toledo še danes.

Najmogočnejše čase je Toledo doživelo v letih »Reconquista«, ponovne osvojitve Španije po krščanskih četah. To je bilo od 13. do konca 15. stoletja. Kralji stare Kastilje so vanj prenesli svoj sedež; v mestu je zrastle čudovita stolnica, že prej je bila v njem veličastna sinagoga; v Toledo je živel slavni slikar El Greco. Odhod kraljev po letu 1492, ko je bila odkrita Amerika, najprej v El Escorial in nato v Madrid, je mestu odvzel prejšnji pomen. A ostalo je privlačno še naprej prav zaradi svojih kulturnih spomenikov in privlačni še danes. Vsemu temu se je priključil še Alcazar, stara trdnjava na vzhodnem robu Toleda, kjer so od 21. julija do 28. septembra 1936 junaški protikomunistični brambovci vzdržali obleganje s strani rdečih čet, ko je padlo na trdnjavo 12.000 topovskih granat in 500 bomb iz letal.

NEOSKRUNJENA TRDNJAVA

Starega Alcazarja danes ni več: bil je porušen do temeljev. Novi Alcazar, ki je bil obnovljen v istih merah in oblikah, je danes narodni muzej in opomin bodočim rodovom, kam lahko pripelje narod bratomorna državljanska vojna in ideološka nestrpnost. V novem Alcazarju je videti med drugim predmeti navadne nože, s katerimi so zdravniki izvrševali operacije in amputacije, seveda ob luči lojnek in brez mamil; videti je mlin, na katerem so brambovci mleli pšenico, pa puške raznih znamk iz različnih držav, ubožne postelje, ki so služile borcem za počitek in kraj, kjer so prejeli sv. obhajilo iz rok duhovnika, katerega so rdeči poslali iz Madrida z nalogo, da jih pregovori k predaji, pa je prejel odgovor: »Pod nobenim pogojem!« Skupno se je v Alcazar zateklo 1050 oseb. Bil so to častniki, njih družine z ženami in otroki, kadeti vojaške šole in vojaki. Žene in otroke so spravili na varno v najnižje prostore in tja prenesli tudi kip Brezmadežne. Pred tem kipom se je potem molilo noč in dan sv. rožni venec, vse do trenutka rešitve. Že omenjeni duhovnik iz Madrida je predlagal, da bi vsaj ženske in otroke zapustili oblegani kraj, pa so mu žene odgovorile: »Ali živimo tu svobodno s svojimi možmi ali pa umrjemo z njimi pod ruševinami!« Ker niso imeli v Alcazarju nobenega duhovnika s seboj, so odposlanca madridske vlade naprosili, da je zanje daroval sv. mašo, vsem podelil vesoljno odvezo in jih pripravil na smrt.

Strahni so bili tisti dnevi za oblegano posadko. Kruha so prejemali po 150 gramov na dan za osebo, meso je bilo nesoljeno od pobitih mul in konj, vode je dobil vsak po en liter dnevno. Poveljnik trdnjave don José Moscardo je moral doпрinesti še posebno žrtev. Rdeči so mu ujeli sina in ga prisilili, da je 23. julija 1936 na večer poklical po telefonu svojega očeta. Ta zgodovinski pogovor med polkovnikom Moscardom in sinom Alojzijem je danes ovekovečen na posebni plošči v sobi, kjer je stala mizica s telefonom. Ob plošči sta sliki polkovnika, ki sedaj počiva v Alcazarju in njegovga 18-letnega sina, katerega so republikanci kasneje iz maščevanja, ker jim Moscardo ni hotel predati Alcazarja, ustrelili. Pogovor pa se je razvijal po telefonu takole:

»Halo oče! Pravijo, da me bodo ustrelili, če jim ne prepustiš Alcazarja.« Nato Moscardo: »Tedad priporoči dušo Bogu: Viva España! Viva Cristo Rey! in umri kot patriot. In da ne boš z menoj zgubljal časa, povej tistim, ki ti grozijo s smrtjo: Alcazar se ne bo nikdar predal.« In se ni. Ko so se rdeči ravno pripravljali, da 27. septembra 1936 razstrelijo z dinamitom še preostali severovzhodni del plosolja, jih je presenetil Francov general Varela s svojimi legionarji. Napadalcji so se razpršili na vse strani, brambovci so slavili zmago. Ko je na kraj borbe prišel sam general Franco, mu je polkovnik Moscardo javil: »General! Izročam ti porušeni Alcazar, a njegova čast je ostala nedotaknjena!«

Ta junaška borba branilcev iz Alcazarja je tedaj zadivila ves svet in navdušila vse, ki odklanjajo komunistični red, tudi katoliške in demokratične Slovence. Ko so se

sedem let nato slovenski protikomunistični borci po 8. septembru 1943 umaknili na grad Turjak, so mislili iz njega napraviti slovenski Alcazar. Če bi poznali pravi Alcazar, bi tega nikdar ne bili storili, kajti Alcazar je bil vse nekaj drugega kot Turjak, manjkal pa mu je tudi poveljnik Moscardovega kova.

MESTO OB TAGU

Toledo leži 69 km južno od Madrida. Cesta se spusti najprej na kastiljsko planoto, ki je pusta in prašna, skoro brez vsakega drevesa. Ozeleni le na spomlad, ko žitne bilke vso pokrajino spremene v zeleno preprogo. Po 14 km vožnje se prikaže grič Cerro de los Angeles (Angelski grič) z mogočnim kipom Srca Jezusovega. Tudi ta grič ima svojo zgodovino in je nema pričča sovraštva do Boga ter temu sledečega vsenarnodnega zadoščevanja. O njem bo govora malo naprej.

Pred Toledom se pokrajina spremeni. Pojavijo se hribi, oljčni nasadi, več zelenja. Da bi imeli celotno predstavo o mestu, smo se najprej povzpeli na vzpetino nasproti Toleda. Reš prekrasen pogled! Toledo leži na griču, ki ga od treh strani kot nevesto pajčolan ovija reka Tago, ki je najdaljša reka Španije, saj preteče nad tisoč kilometrov, preden se pri Lizbonu zlije v Atlantski ocean. Na južni strani jo prečka most iz rimskih časov, ki pa služi le pešcem, na severni strani pa so mogočna obokana vrata, ki te pripeljejo po ozkih vijugastih ulicah do središča Toleda. Znamenitosti je na pretek, nekatere smo že omenili. Katedrala, četrta po velikosti za baziliko sv. Petra v Rimu, je krastosa prvega reda. V njej hranijo ogromno monštranco, ki je ena najlepših na svetu. Rabijo jo le enkrat na leto in sicer na praznik sv. Rešnjega Telesa. Leta 1952 so jo prenesli na mednarodni eharistični kongres v Barcelono.

Premalo časa smo imeli za ogled tega prezanimivega kraja. Seveda smo se ustavili tudi v eni izmed kovnic, da smo si ogledali način izdelovanja z zlato graviranih okraskov. Bilo bi odveč poudariti, da je imel naš ženski svet ob pogledu na vse te predmete prenekatero skušnjavo. Mnoge so si skušnjavo pregnale tako, da so segle v torbico in se odločile za nakup. Verjetno jim še danes tega ni žal.

ANGELSKI GRIC

Noč se je spustila na pokrajino, ko smo se znova bližali Madridu. Na desni so se prikazale v nepravilni razdalji luči, ki so dale slutiti, da gre za razsvetljen objekt. Bil je to kip Srca Jezusovega na Angelskem griču.

Dne 30. maja 1919 je španski kralj Alfonso XIII. na tem griču vpricho tisočglave množice opravil posvetilno molitev, s katero je ves narod posvetil Srcu Jezusovemu. Mogočen je bil ta spomenik: s postavkom vred je bil visok 28 m, sam kip pa 9 metrov. Vrh podstavka je blestel napis: »Jaz kraljujem nad Španijo.«

Ko je izbruhnila 18. julija 1936 državljanska vojna, je ta kip s pomembnim napisom postal trn v peti španskim komunistom. Že trinajst dni po izbruhu so se

Mesto Toledo, ki ga ovija reka Tago. Poslopje na vrhu griča je obnovljeni Alcazar, spodaj rimski most z nekdanjimi mestnimi vrati

odločili spomenik razrušiti in kip odstraniti. Najprej je bilo treba Kristusa simbolično umoriti. Prišla je skupina rdečih milicnikov in spustila rafal na Kristusovo Srce. Nato so prišli mineri. Svoj posel pa so opravili slabo. Ko se je dim razkadi, so videli, da kip še stoji. 6. avgusta je prišla druga skupina z debelimi železnimi vrvmi. Ovili so jih Kristusu okrog vratu, nato pa so hkrati potegnili vrvi s traktorji. Pa so popokale vrvi, kip pa je ostal. Napočil je prvi petek, 7. avgust 1936. To pot so se žalostnega posla lotili rudarji iz Asturije. Ti so uspeli. Ob 8. uri zvečer je kip zletel v zrak.

Komaj se je državljanska vojna za Fran-

ca zmagovito zaključila, je 20. maja 1939 prišel k tem razvalinam in položil pred razbiti kip svoj poveljniški meč. Simbolično je hotel izraziti, da ni zmagal on, ampak Srce Jezusovo nad silami nevere ter hudobije.

Danes stoji na istem mestu nov kip Srca Jezusovega. Vsa Španija je prispevala zanj. Obnovili so ga v letih 1950-1955. Španci vedo, da je Kristusov jarem sladak in da bo v deželi mir, dokler bo blestel na spomeniku napis: Jaz kraljujem nad Španijo. Zato obhajajo ob tem spomeniku mestne župnije Madrida po skupinah prve petke v mesecu. Pač lepo priznanje in zahvala božjemu Srcu!

Klasični oratoriji na umbrijskem festivalu

Perugia, konec septembra

Med letošnjimi gostovanji na prireditvah Sagra Musicale Umbra zavzema vidno in pomembno mesto orkester in zbor radia iz Vzhodnega Berlina. Ta je naštudiral vrsto klasičnih oratorijev in kantat, s katerimi je nastopal po raznih središčih Umbrije: Perugia, Città di Castello, Terni. V starih umetniških cerkvah omenjenih mest smo lahko poslušali velike vokalno-instrumentalne mojstrovine, ki so jih ustvarili skladatelji 17. in 18. stoletja Giacomo Carissimi, Georg Friedrich Händel in Georg Philipp Telemann.

Umetniški ansambel iz Vzhodnega Berlina sta sestavljala simfonični orkester ter mešani zbor. Slednji obsega pravzaprav dve skupini nad osemdeset pevcev, namreč tkzv. zbor solistov ter veliki zbor. Prvi ima navadno na svojem programu polifonsko glasbo od renesanse do sodobnosti, medtem ko se drugi posveča simfoničnim zborovskim delom. Celotno zasedbo je vodil dirigent Helmuth Koch, o katerem se more zapisati, da ima fin dirigentski čut, subtilno intepretacijo ter izredno precizno tehniko v obvladanju velike zborovsko-orkestralne mase.

V mogočni cerkvi sv. Dominika v Città di Castello so nemški umetniki izvedli oratorij »Jefte« G. Carissimija ter psalm 109 »Dixit Dominus« G.F. Händla. Na-

slednji večer smo lahko poslušali v cerkvi sv. Petra v Perugi — pravi umetniški galeriji! — dva Telemanova oratorija, »Der Tag des Gerichts« (Dan sodbe) ter »Donnerode« (Oda gromu), ki sta novosti za Italijo. V srednjeveški baziliki sv. Frančiška v Terniju pa so berlinski umetniki izvedli še Händlov oratorij »Mesija«, s katerim so slovesno zaključili turnejo v Umbriji. Pred tem so v gledališču Morlacchi v Perugi predstavili oratorij »Semel« tudi G.F. Händla.

Na vseh teh koncertih je torej prevladoval nemški barok s svojimi najbolj značilnimi skladatelji. Prav to je doba, v kateri se je razvil oratorij, ta vzvišena glasbena zvrst, ki se nahaja nekje med opero ter simfonično glasbo. Oratorij je tedaj dosegel tudi svoj višek, ne samo v Nemčiji, ampak tudi v Italiji, kjer pomeni Carissimi vrh tovrstnega ustvarjanja. Italijanski skladatelj je seveda precej daleč od epske sile svojih nemških sodobnikov, v njegovih delih prevladuje lirizem.

V glasbenem ustvarjanju evropskega baroka zavzema Händel z umetniškega vidika gotovo prvo mesto v oratorijski produkciji. Velik del le-teh skladb je nemški mojster ustvaril v Angliji, nekatere pa tudi v Italiji. V Rimu je Händel dovršil svoj psalm 109 »Dixit Dominus« za soli, zbor in orkester. To je delo silnega for-

RAZNO

Verska skrb za akademike

Število slušateljev na višjih in visokih šolah ter fakultetah v Sloveniji raste in znaša zdaj že več kot 15.000. Opaža se, da velik del študentov iz katoliških družin, ki so še v srednji šoli kazali veliko versko vneto, na študiju v Ljubljani in Mariboru ne najde stika s katoliškimi župnijskimi skupnostmi. Ostajajo ob strani, ne obiskujejo verskih katehitičnih predavanj itd. Njihova splošna izobrazba raste, njihova verska izobrazba pa stagnira ali celo peša. Nič čudnega, da se potem mnogi izgube.

Zato so dobili dušni pastirji navodilo, naj vsak župnik premisli, kateri njegovi župljani so na visokih šolah zunaj njegove župnije; naj stopi v osebni stik z njimi in jih povabi, da se vključijo v katero župnijskih skupin v Ljubljani. Maša za študente je v Ljubljani vsako nedeljo ob 11. uri pri frančiškanih.

Redovnik gost dveh družin v Rusiji

Redovnik pater Langthaler, prior bolnišnice usmiljenih bratov v Eisenstadtu v Avstriji, je nedavno obiskal Rusijo, kjer je bil gost dveh družin, v Lugansku in v Kijevu. Med drugo svetovno vojno je namreč pater pomagal nekaterim sovjetskim jetnikom, ki so bili zaprti v koncentracijskem taborišču v Mathausnu, s katerimi si je po koncu sovražnosti dopisoval. Družini dveh bivših jetnikov sta ga sedaj povabili, naj prebije kak teden v Sovjetski zvezi kot njihov gost. Redovnika je spremljala njegova 80-letna mati.

mata, v katerem je skladatelj uporabil vse značilne prijeme svoje kompozicijske tehnike. Arije so mehko lirčne, zbori pa večinoma kontrapunktično obdelani, kakor npr. zaključna gigantska fuga »Gloria Patri«, ki obsega kar 121 taktov. Poleg tega je še marsikdaj opaziti, da imajo zbori skoraj instrumentalno tehniko. To mladostno Händlovo delo je bilo mnogo let v pozabi. Legenda pripoveduje, da je v znak občudovanja sam Mendelssohn poljubil partituro, ko je je dobil napesodo od kraljevske knjižnice v Londonu. Med deli G.F. Händla je gotovo najbolj popularen oratorij »Mesija«, katerega glasba kar prekipeva veselja in navdušenja nad Odršenikovim prihodom. To izražajo mogočni polifonski zbori (med katerimi je najbolj znan »Aleluia«), pastoralni orkestralni deli, mehke božično nadahnjene lirčne arije. Krono vsemu delu daje veličastni »Amen« v obliki zborovske ter orkestralne fuge.

Oratorij »Semel« pa obravnava zgodbo mitološke vsebine ter ima že bolj melodramatski značaj. Poleg tega obsega več orkestralnih vložkov, kot so »ouverture« ter »sinfonie« po francoskem vzorcu.

Glasba G. Ph. Telemanna je morda širšemu občinstvu manj znana npr. od Bachove ali Händlove, njegovih sodobnikov. Vendar je njegovo glasbeno delo izredno bogato in plodovito. Prav letos obhajamo dvestoletnico njegove smrti (junija 1767). Zlasti zadnja leta se zanimanje za Telemannovo glasbo vedno bolj veča, da v Nemčiji že govore o neki »Telemann-Renaissance«. To so omenili tudi predstavniki vzhodnoberlinskega ansambla na svoji tiskovni konferenci. Med drugim smo tam izvedeli, da so morali eno izmed predvajanih del, »Donnerode« naštudirati kar z rokopisov, ker ni še doživelo izdaje v tisku! Kakšna je na splošno Telemannova glasba? V njej lahko zasledimo neprisljano vedrost, lahno melodičnost, bogato fantazijo. Telemanna smatrajo že za neposrednega predhodnika glasbenega klasicizma in posebno Mozarta. Oratorij »Der Tag des Gerichts« nam podaja borbo med vero in nevero s končnim zmago-slavjem vere. Delo je sestavljeno iz arij in zborov ter solističnih orkestralnih vložkov. Zbor ima povsod močno deskriptivno vlogo, in prav v zborih izraža Telemann veliko zmago-slavno silo teksta. »Donnerode« pa je neke vrste himna naravnim silam, v kateri skladatelj z izredno barvitostjo in ritmično močjo prikazuje borbo elementov. V tem delu zasledimo močne ter epske prvine.

Prikaz velikih del Händla in Telemanna je bil za umbrijski festival pravo odkritje. Pevci in instrumentalisti iz Vzhodnega Berlina so s svojimi nastopi izpričali, da so mojstri v študiju in visoko kvalitetnem podajanju oratorijske glasbe. Udeležba publike in zanimanje kritike pa sta dokaz, da je ohranila tovrstna glasba še vedno svoj neokrnjen pomen.

Andrej Bratuž

Na gosposvetskem polju

(Na mrtvih dan)

Nocoj sem zasajal se v našo Koroško, tam v prividu sem srečal trumo duhov, zagledal sem dedov koščene obraze, okostja in sence nekdanjih rodov.

Vse naše mrtlice je zvon gosposvetski povabil, priklical na mrtvih vseh dan. Glej, borci, mučenci, vsi talci umorjeni, iz dalj prihiteli so v naš Korotan.

Zagledal sem brate ugaslih pogledov in sključene matere solzečih oči, vseh sester kosti, ki v pozabi ležijo, pa prestol naš knežji, ki v temo strmi.

Enake si bile so sence, okostja vseh bratov in sester, ki so ene krvi, v ljubezni do doma so vsi se objeli se v smrti naročju spoznali spet vsi...

Na knežjem prestolu z Valjhumom kralj [Samo s pozdravom navzočim je to govoril: Tu zibelka naša — porazi in zmage...

Me zvon v Podgori iz teh sanj je zbudil...

Tugomir

Kapucinski samostani v Sloveniji

Danes najstarejši kapucinski samostan v Sloveniji je v Celju. Ustanovljen je bil 1609. leta. Dne 4. oktobra 1960 je bila tam ustanovljena župnija. Cerkev je posvečena sv. Ceciliji. Dolga leta je bil tam tudi sedež provincialov.

Drugi najstarejši samostan je v Svetem Križu na Vipavskem. Temeljni kamen je bil blagoslovljen 13. decembra 1637. leta, cerkev pa je bila posvečena na čast sv. Frančišku Asiškemu leta 1643. Po prvi svetovni vojni je bil priključen beneški in leta 1954 zopet vrnjen ilirski provinci. V tem samostanu je tudi noviciat. Redovniki upravljajo poleg tega kriško župnijo.

Sledi samostan v Krškem ob Savi. Temeljni kamen za cerkev in samostan je bil blagoslovljen dne 3. junija 1640. leta.

V Skofji Loki so se naselili kapucini 1707. leta. Temeljni kamen za cerkev s samostanom je bil blagoslovljen dne 28. aprila 1707. Cerkev je posvečena sv. Ani. Leta 1930 je bil k samostanu dozidan klerikat, ki je služil nekaj leta za noviciat in do 1941. leta za domače bogoslovje.

V Mariboru so kapucini sprejeli v upravo cerkev sv. Jožefa na Studencih leta 1920. Cerkev sv. Jožefa je bila postavljena 1684. leta kot podružnica župnije sv. Magdalene. Dne 1. aprila 1940. leta je postala samostojna župnija, ki jo upravljajo kapucini. V Mariboru so se naselili kapucini že leta 1613 in tam delovali vse do t. 1840, dokler jih ni cesar Jožef II. leta 1784 izgnal. Za kapucini so zasedli samostan patri minoriti, ki so ga po nekaj letih zapustili zaradi pomanjkanja redovnikov. Upravo cerkve, ki je tako postala župnija, je tako sprejel svetni duhovnik in jo vodil do leta 1833. Sledili so in sprejeli župnijo patri redemptoristi in jo vodili do 1849. leta. S tem letom je župnija prišla zopet v roke svetnih duhovnikov, vse dokler je niso sprejeli na željo božjega služabnika Antona Martina Slomška, očete frančiškani 1. maja 1864., ki še danes bivajo v Mariboru in vodijo župnijo.

V kapucinskih grobnicah pod glavnim oltarjem počiva božji služabnik Anton Martin Slomšek. Nemška okupatorska oblast je staro mestno pokopališče zaukazala uporabiti za stavbeni prostor in odstraniti vse nagrobne spomenike in križe. Tudi kapela, v kateri je bila grobnica mariborskega škofa Slomška in njegovca naslednika dr. Stepišnika, je bila odstranjena. Zato je dala škofija prenesti zemske ostanke Slomška in dr. Stepišnika dne 21. junija 1941. leta v grobnico pod glavnim oltarjem pri frančiškanih.

V Ptuj so prišli kapucini že leta 1615. in tam misijonarili vse do leta 1786, ko jih je cesar Jožef II. izgnal. Leta 1924 pa je mariborski škof dr. Andrej Karlin zopet slovesno ustoličil kapucine pri sv. Ozbaltu, ki so jo minoriti kot podružnico njihove župnije v Ptuj odstopili kapucinom.

Kapucinskemu samostanu v Ljubljani je cesar Jožef II. prizanese. Zadela ga je pa zato roka cesarja Napoleona Bonaparteja, ki je dal izgnati kapucine leta 1809. Samostan je bil ustanovljen že leta 1606 in je stal tam, kjer je sedaj trg »Zvezda«. Vodnjak, ki mu je še danes v okras, je vodnjak kapucinskega samostana. V drugi svetovni vojni, takoj po prihodu nemškega okupatorja, so bili iz Gorenjske in štajerske izgnani tudi kapucini in s tem izgubili vse svoje samostane. Po dogovoru z župnikom pri Sv. Petru v Ljubljani Alojzjem Košmerljem so kapucini z dovoljenjem ljubljanskega škofa dobili v upravo cerkev sv. Stefana v Štepanji vasi leta

1941. in se tam naselili. Tam so imeli med vojno skromno zatočišče. Dne 1. januarja 1962. leta je bila istotam ustanovljena župnija in škof Anton Vovk je slovesno ustoličil prvega župnika p. Hilarija Felicijana, ki jo vodi še danes.

Na osebno prošnjo pokojnega apostolskega administratorja nekdanjega goriškega dela nadškofije pod Jugoslavijo msgr. Mihaela Toroša, so predstojniki ilirske province sprejeli z odobrenjem Kongregacije za redovnike v stalno upravo župnijo v Kromberku pri Novi Gorici in sicer z dekretom, izdatim dne 8. septembra 1963.

Se eno župnijo so sprejeli patri kapucini v mariborski škofiji leta 1965 v upravo in sicer župnijo Černeče pri Dravogradu. Tako vodijo danes kapucini šest župnij. Vse navedene postojanke spadajo pod novi slovenski komisariat.

Se nekaj zgodovinskih podatkov o samostanih, ki so bili ukinjeni ali še danes obstajajo kot člani nekdanje štajerske kapucinske province. Naj se omejimo le na samostane, ki so na ozemlju Slovenije in Italije ter Avstrije, namreč obmejne samostane. V Sloveniji so imeli kapucini samostan tudi v Kranju. Samostan je bil ustanovljen leta 1640. in ukinjena 1786. leta. Novo mesto je sprejelo kapucine in tam je bil ustanovljen samostan 1650. in ukinjena 1786. leta. V goriški nadškofiji sta bila ustanovljena in ukinjena dva samostana: Gradiška pri Gorici, ki je spadala kot samostan v štajersko provinco; samostan je bil ustanovljen leta 1650. in ukinjena 1785. leta. Cormons (slovensko Krmin ob vznožju slovenskih Brd) je imel kapucinski samostan že 1620. leta; ukinjena je bila 1785. leta.

V Gorici je bil samostan ustanovljen, točno se ne ve, ali 1591. ali 1599. leta. Ustanovili so ga beneški kapucini. Leta 1609. do 1921. je bil priključen štajerski provinci in 1921. leta priključen zopet beneški provinci, kar je ostalo vse do danes.

Tudi samostan v Trstu je spadal v štajersko provinco. Nahajal se je pri obali »Porta Cavana« blizu Starega sv. Antona. Samostan je bil zidan 1617. in ukinjena 1785. leta. Sedanji samostan na Montuzzi pa je pozidalo generalno predstojništvo 1857. leta. Leta 1879 je generalno predstojništvo odstopilo samostan provinci Piceno in leta 1920. je bil priključen beneški provinci.

V obmejnem pasu Avstrija-Jugoslavija pa so za nas važni tri: Klagenfurt (slovensko Celovec). Samostan je bil ustanovljen 1646. leta in priključen dunajski provinci 1921. leta; samostan Leibnitz (slovensko Lipnica) je bil ustanovljen 1639. in priključen dunajski provinci leta 1921. Mureck (slovensko Cmurek) od 1667. do ukinitve 1788. leta. V Radkersburgu (slovensko Radgona), kjer so bili avguštinci, so kapucini sprejeli izpraznjeni samostan, ga preuredili leta 1617. in je bil ukinjena 1816. leta. V Villachu (slovensko Beljak) je bil samostan ustanovljen leta 1629. in je pogorel 1786. leta.

Navedeni samostani niso bili ukinjeni po volji predstojnikov ali zaradi pomanjkanja redovnikov, temveč po samovoljni nasilnikov kot sta bila cesarja Jožef II. in Napoleon Bonaparte ter ostali, ki so jima sledili. V redu kapucinov so bili in so še danes odlični možje, ki so Cerkvi v ponos. Kapucini imajo nič manj kot 8 svetnikov in 12 blaženih. Veliko število od njih je tudi kandidatov za na oltar, med njimi božji služabnik pater Leopold Mandič z Hercegnovega v jugoslovanski Dalmaciji.

TRŽAŠKE NOVICE

GLASBENI ANSAMBEL IZ LJUBLJANE

BENEŠKI FANTJE

bo nastopil s pisano narodno-zabavno glasbo
v soboto 18. novembra ob 21. uri v Finžgarjevem domu
na Opčinah
v nedeljo, 19. novembra ob 17. uri v Marijinem domu v
Rojanu;
v nedeljo, 19. novembra ob 20.30 v kino dvorani v Bazovici
in v Slomškovem domu

Mednarodni dan varčevanja

V torek, 31. oktobra, so se na vseh šolah spomnili mednarodnega dneva varčevanja. Ob tej priliki je Tržaška mestna hranilnica namenila šolstvu 34 milijonov. Med dijaki, ki bodo letos prejeli štipendijo po 400.000 lir, so tudi Drago Bogatec iz slovenske srednje šole pri Sv. Ivanu in Peter Franca iz slovenske srednje šole v Rojanu (oba nadaljujeta zdaj študij na višjih srednjih šolah) ter dijakinja II. razreda Trgovske akademije Nadja Legiša.

V okviru pobude »Šola in varčevanje 1967« pa je Tržaška hranilnica razdelila 16 diplom posameznim šolam. Med temi so tudi slovenske srednje šole na Opčinah, v Rojanu in v Dolini. Srebrno kolajno in hranilno knjižico s spodbudno vlogo 10.000 lir pa je prejelo 16 dijakov, med temi Alenka Rebula, ki je lani uspešno dokončala slovensko srednjo šolo na Opčinah in obiskuje letos slovensko klasično gimnazijo, že prej omenjeni Peter Franca ter Franka Salvi iz slovenske srednje šole v Dolini.

Tudi Tržaška kreditna banka je dala letos na razpolago posameznim šolam nekaj hranilnih knjižic z začetnim zneskom 1.000 lir. Knjižice so prejeli marljivejši dijaki.

Smrt zaslužnega godbenika

V ponedeljek, 30. oktobra je v zdravilišču v Nabrežini preminul v 80. letu starosti Josip Devetak.

Pokojnik se je od rane mladosti pa do zadnjih let svojega življenja udeleževal in se žrtvoval pri nabrežinski godbi ter ji posvetil vse svoje moči in sposobnosti. Sodeloval je pri nabrežinskem godbenem društvu polnih 60 let. Izučil in vodil je več rodov naraščajnikov, da so zasedli mesta pri nabrežinski godbi.

Pogreba se je udeležilo veliko število pogrebcev, ki so prišli od blizu in od daleč. Poleg drugih predstavnikov Slovenske skupnosti je bil prisoten tudi nabrežinski

župan g. Drago Legiša.

Ob odprtem grobu se je od vzornega in požrtvovalnega kapelnika poslovil v ime našega društva godbenik Josip Pipan, ki je v svojem poslovilnem govoru na kratko orisal lik tega zaslužnega moža. Med drugim je tudi omenil, da se bodo nabrežinski godbeniki prizadevali, da se bo ta njegova kulturna dediščina na področju naše glasbene dejavnosti v Nabrežini ohranila in po možnosti še razvila.

V domači zemlji, kjer blagi pokojnik počiva, naj mu Bog nakloni večni mir in pokoj; preostalim pa izrekamo naše iskreno in občutno sožalje. S. K.

Spomin naših rajnih

Prve dni tega meseca smo se spomnili naših rajnih. Po vseh pokopališčih je bilo mnogo ljudi, ki so okrasili grobove. Predstavniki raznih organizacij so položili vence na grobove in spomenike padlih za slovenski narod. Med drugimi so tudi predstavniki Slovenske skupnosti položili vence v ulici Ghega, na pokopališču pri Sveti Ani, na grob bazoviških junakov in na grob padlih partizanov na pokopališču na Opčinah.

Otvoritveni koncert Glasbene Matice

Letošnjo sezono je Glasbena Matica otvorila s koncertom Mestnega orkestra iz Dubrovnik, ki ga vodi naš rojak Anton Nanut. Na sporedu koncerta so bila dela Sorkočevića, Mozarta, Jarnoviča, Škerla in Haydna.

Razstava Zorana Mušiča

V galeriji Torbandena razstavlja naš rojak iz Gorice Zoran Mušič, ki si je v tuji pridobil visoka priznanja. Od leta 1943 živi v Benetkah in Parizu. Uveljavil se je v slikarstvu, v grafiki, v risbi in v ilustraciji. Dobil je več pomembnih mednarodnih nagrad.

V Sovodnjah bo v dneh od 10. do 12. novembra ob priliki praznovanja farnega patrona sv. Martina in v zvezi z »Letom vere«

TRIDNEVNICA

ki jo bo vodil g. Jože Jurak iz Gorice.

V petek 10. t. m. in v soboto 11. novembra ob 18.30 sv. maša s pridigo, nato spovedovanje in blagoslov z molitvijo vere pred Najsvetejšim.

V nedeljo 12. novembra sv. maši ob 7. in 10. uri. Druga sv. maša bo slovesna v čast sv. Martinu in obenem zahvalnica. Med sv. mašo pridiga, po sv. maši pa blagoslov poljskega orodja, poljedelskih strojev ter raznih vozil.

V nedeljo popoldne ob 16^h zaključna pridiga, slovesne litanije, zahvalna pesem in blagoslov.

Sv. Pavel nas opominja: »Čujte, stojte trdni v veri, držite se moško, bodite močni!« (Kor 16, 13.)

JOSEFINE STEGBAUER 39
Prevedel J. P.

„Veš li številu zvezdà...?“

V »skrivne zadeve krožka« se mati Heller načelno ni hotela vmešavati. Bila je prepričana, da je najbolje, če otroke v takih zadevah same pusti, da se med seboj pogovorijo.

»Ze prav, le pametni ostanite,« jih je opomnila. »Marta, k telefonu moraš, Gretica te kliče.«

»In šele zdaj poveš?« Kakor blisk je odvihrala iz sobe in zgrabila slušalko pri telefonu.

»Halo, tukaj Marta!«

»Tu Gretica! Vesele novice imam za tebe, Marta! Od grofa Dernburg sem dobila bismo. Pomisli, ti so sedaj tu v mestu. Povabil me je, naj bi obiskala Lucija. In zraven mi je še pisal, da smem pripeljati s seboj prijateljice kolikor hočem. Vsekakor morate vse od krožka z mano.«

»Krasno, čudovito!«

»Prihodnje nedeljo, torej! Pa glejte, da boste vse proste! In Mirko mora tudi z nami!«

Ravno pravi čas je prišla ta novica. Marta je z njô kar planila v sobo: »Grof Dernburg nas je vse povabil na kavo!«

Zdaj je spet začel med žalostno družbo. Le Mirko se je oglasil: »Mene ne bo zraven! Saj vendar ne morem kot edini fant tam sedeti med samimi frkljami!«

Lore je medtem obrisala še zadnje solze in se vsa naježena postavila predenj:

»Gospod predsednik, odločno ugovarjam proti taki žalitvi vseh članov krožka "Mysterium"!«

Pa jo je Melanija potisnila v stran:

»Nikar tako ne kriči! — Mirko, saj ne boš sam tam. Tam je tudi mladi grof, ravno toliko star kot ti in imeniten fant!«

Ob tej novici se je Mirko dal pogovoriti. Zdaj je spet obvladal položaj in začel: »Seja še ni zaključena. Prosim vas, da spet sedete. Pravkar mi je prišlo nekaj na misel.«

No, hvala Bogu, zdaj je spet mož na mestu. Vse deklice so se oddahnilo.

»Skušali bomo z našim delom nadaljevati in sicer s tem, da izrabimo tisti dogodek s kengurujem. Gretici bomo pokazali predvsem avstralske slike. Vsak izmed nas bo poizkušal iztakniti kje podobne slike. Staršev zaenkrat ne bomo smeli več nadlegovati. Za božič so se naravnost imenitno izkazali. Če ne bo mogoče česa drugega dobiti, bomo za silo vzeli mojo zemljepisno knjigo.

Srečne so sprejele njegov predlog. Zdaj je spet vse teklo kot namazano. Melanija pa je še nekaj padlo v glavo:

»Ti, Mirko! Še nekaj bi te rada vprašala. V naših pravilih imamo napisano, da sme vsak član pripeljati novega člana, če se ta izkaže, da je tega vreden in da zna molčati, ali ne?«

»Koga pa predlašaš za novega člana?«

»Grofa Dernburga.«

Kar padli so po Melaniji, ko je prišla na dan s tem predlogom. »Mar si znorela?«

»Da bo našim staršem vse povedala!« — »Potlej bo konec z našo skrivnostjo in Gretica je izgubljena. Nobeden več ne bo iskal njenih staršev!«

»Ne znašajte se tako!« je Melanija od-

govarjala. »Stari grof Dernburg je izvrsten človek. Roko mi je dal kot odraslemu in obljubil pri tem, da bo molčal kot grob.«

»Za božjo voljo! Ali si že govorila z njim?«

»Kajpada! Ze v Dernburgu! In on je držal besedo. Potlej ima pa on cel muzej o Avstraliji. Lucija mi je povedala. Ko je bil na potovanju okrog sveta, je prinesel vse tiste reči s sabo.«

»Saj ga ne moreš prositi, da bi nam pokazal svoj muzej. Me smo mu čisto tuje, nas še pozna ne.«

»Kar pustite me, da sama opravim. Čisto sama. In če bo kaj narobe, pade vsa krivda name.«

Če je Melanija rekla, da bo nekaj opravila, potlej je to res naredila. To so vedeli in zato ji ni nihče ugovarjal. Vrhu tega se je še vselej kaj pametnega domislila. Mar se ni ona prva spomnila, da naj bi ustanovile krožek!

»Samo eno bi vas prosila: da mi za časa obiska pri grofu Dernburgu izročite naš album!«

Nak, spočetka niso bili za ta predlog.

Razgibano življenje v »Finžgarjevem domu« na Opčinah

Po misijonskem filmu na misijonsko nedeljo smo imeli v Finžgarjevem domu na Opčinah zelo prijeten nedeljski popoldan. Predvsem so nas presenetili naši fantje — študentje, ki igrajo v svojem orkestru »Pleiades«.

Drugi del pa je obsegal prikaz Finžgarjevega sveta, v katerem je živel, deloval in o katerem je pisal. Barvne slike in glasba, pa narodna pesem, vse se je pretilo v prijeten prikaz naše Gorenjske, ki smo jo občudovali v vsej njeni lepoti.

V nedeljo 12. novembra pa nam Finžgarjev dom spet pripravila prijeten popoldan. Na vrsti bo barvni prikaz gradov po Sloveniji, marsikaj bomo zvedeli o njih in slišali bomo tudi pesmi, ki so se širile in so z njimi nastopali po teh gradovih.

V soboto, 18. novembra, pa bodo nastopili v Finžgarjevem domu »Beneški fantje« iz Ljubljane. Opozarjamo že zdaj na ta nastop. Koncert bo lep užitek za naše Opčince.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 12. do 18. novembra 1967

Nedelja: Prvi program: 10.00 Sv. maša. 11.00 Verske novice. 21.00 Semenji ničevosti, dramatisirana zgodba, prvo nadaljevanje. — Drugi program: 21.15 Vlak, TV film. 22.15 Pestra oddaja.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 Zapravljeni dnevi, ameriški film. — Drugi: 21.15 Sprint. 22.00 Koncert.

Torek: Prvi: 18.45 Vera danes, verska oddaja. 21.00 Turcaret, drama. — Drugi: 21.15 Cordialmente. 22.15 Festival iz Vasta, pestra oddaja.

Sreda: Prvi: 21.00 Kulturna oddaja. 22.00 Sport ob sredah. — Drugi: 21.15 Tragedija kapitana Scotta, film.

Četrtek: Prvi: 21.00 Music rama, glasbena oddaja. 22.00 Politična tribuna. — Drugi: 21.15 Mi in drugi, serijska oddaja.

Petek: Prvi: TV 7. 22.00 Divji Zapad, TV film. — Drugi: 21.15 Preki sod; Zoom.

Sobota: Prvi: 14.45 Nogomet Svica: Italija, evrovizija. 19.40 Verska oddaja. 21.00 Partitissima. — Drugi: 21.15 Iz črnske gledališke umetnosti: Junaki in tirani; Dantejevo življenje.

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 12. do 18. novembra 1967

Nedelja: 9.30 Dežela ptic - film. 10.45 Godala in ritmu. 11.30 Film za otroke. 13.30 Nogomet Bolgarija: Švedska - prenos iz Sofije. 18.20 Oživele kronike - Brežice, prva izvedba. 19.10 Dolgo, vroče poletje - serijski film.

Ponedeljek: 11.40 Življenje osvaja zemljo - šolska ura. 18.20 Slogovna rast slovenskega jezika. 18.40 Otok nam kljubuje - vzgojna problematika. 19.15 Tedenski športni pregled. 19.40 Znanstveniki na Antarktiki - filmska reportaža.

Torek: 18.30 Film za otroke. 20.10 Veliki mož - ameriški celovečerni film. 21.40 Kulturna tribuna.

Sreda: 17.25 Popotovanje po Aziji - serijski film. 19.00 Reportaža. 19.30 Mozaik kratkega filma. 20.40 Vošnjak: »Lepa Vida« - TV drama.

Četrtek: 16.10 TV v šoli. 17.10 Tiktak: Mala lupinica III. 21.00 Risanka.

Petek: 18.15 Mladinski koncert. 20.40 Clochemerle, francoski celovečerni film.

Sobota: 18.15 Pehr: »Ključec tretji - mladinska igra in risanka. 19.15 Ipavec-Cipci: »Možiček« - ponovitev baleta. 21.40 Junaki cirkuških aren - serijski film. 22.10 Gideon iz Scotland Yarda - serijski film.

Pa kaj so hoteli! Sami brez moči in prave volje za nadaljnje delo in pa še v zupanju, ki so ga imeli do Melanijinih domislev, so se končno vdali...

V nedeljo navrh je gospa Thorn vse člane krožka pripeljala h grofu Dernburgu na obisk. Melanija je namenoma skrbeče gledala v nebo, potem se je »zbala«, da bo morebiti še deževalo in zato za vsak slučaj vzela torbo in v njej dežni plašč. In v tega je zavila album, ki ga staršem ni smela pokazati. Vsi otroci so bili od sile nestrpni. Gospa Thorn je mislila, da zaradi obiska, ki ga imajo pred sabo...

Lucija in Albert sta male goste ljubeznivo sprejela in jih peljala k staršem. Gospa Thorn se je takoj poslovila in obljubila, da pride otroke spet iskat.

Gretica je predstavila svoje prijateljice. Le Mirko se je sam predstavil in pri tem napravil lep poklon, prav kot dovršen kavalir. Mlademu grofu Albertu je podal roko — naj le te frklje vidijo, kako se moške med seboj pozdravijo! — in kar koj sta bila zatopljena v svoje pogovore. Za dekleta se še zmenila nista.

(se nadaljuje)

GORIŠKE NOVICE

„Anarhist“ na odru Katoliškega doma

Kljub zelo slabemu vremenu, ki je zajelo v nedeljo 5. novembra vso našo deželo, se je dvorana Katoliškega doma skoro napolnila. Nobenemu ni bilo žal, da se je v takem vremenu odpravil v doma, da prisostvuje Stokovi burki »Anarhist«, ki je doživela tudi v Ljubljani ob nedavnem gostovanju Slovenskega gledališča iz Trsta navdušen sprejem, saj nudi gledalcem prijetno uro pristicne zabave in smeha.

Burka »Anarhist« je verna slika življenja naših ljudi pred sto leti, ko je le tisti kaj veljal, ki je kaj imel in so se zato vaški veljaki potegovali za višja mesta in priznanje, revnejši pa za denar. Ni čuda, da je bila seja, ki jo je sklical župan Golčar v Kozji vasi nadvse burna, saj je šlo za lepe tisočake, ki jih bo dobil tisti, ki ujame zloglasnega anarhista. Občinski ljudje iz Kozje vasi pa so ujeli kar dva in seveda oba nepravda. Župan Golčar je moral celo poklekati pred enega, ki se je izkazal za deželnega glavarja, ki so ga pričakovali v vasi, drugi pa je bil navaden agent, ne pa anarhist.

Ceravno je dogajanje v igri najmanj za sto let odmaknjeno naši sedanjosti, je pa vendar v marsičem blizu našim problemom, kajti človek ostane vedno le človek z istimi slabostmi in težnjami, četudi bolj prefinjenimi.

Slovensko gledališče ni moglo lepše počastiti stoletnice slovenskega gledališča, kakor da je ponovno postavilo na oder »Anarhista«, dela Tržačana Jaka Stoka, ki je pred desetletji zabaval naše dede ter v njih budil in ohranjal narodno zavest.

Burko je zaključil ženski pevski kvintet, ki nam je zapel vrsto naših starih narodnih v tržaškem narečju.

Filibert Benedetič je ob zaključku igre podal sliko slovenskega življenja pred sto leti, ko so se ustanovljale slovenske šole, društva in čitalnice in ko je neumorni Kontovec Jaka Stoka bil duša vsega kulturnega udejstvovanja na Tržaškem. Knjigar, založnik, organizator in dramatik je spisal več posrečenih burk, ki so jih amaterski odri s pridom igrali širom naše dežele. To drobno zrno, ki ga je ljubitelj slovenske besede vsadil v našo zemljo, se je danes razvilo v mogočno drevo, zato se s hvaležnostjo oziramo nazaj na ljudi, ki so kot Jaka Stoka prvi zaorali ledino in se niso ustrašili ne žrtev ne dela, le da so ozare ozelenele in obrodirale zaželeni sad.

Z. P.

Promocija

Na tržaški univerzi je dosegla doktorsko diplomu iz leposlovja prof. Lojzka Bratuževa. V doktorski disertaciji je razpravljala o ruskem pisatelju S. Tjutčevu. Novi doktorici, ki izhaja iz ugledne in mučeniške družine pok. Lojzeta Bratuža v Gorici in se vneto udejstvuje kot zelo izveščana pevovodkinja v tukajšnji slovenski Marijini družbi, k doseženemu uspehu iskreno čestitamo.

Spomnili smo se naših rajnih

Spomin na rajne je v vsakem človeku živ, zlasti še ob prazniku Vseh svetih in na vernih duš dan. Vsa pokopališča v naši deželi so zacvetela kot pomladni vrtovi, ki jih je pod večer skrivnostno razsvetljevalo na tisoče lučk. Goriško pokopališče je bilo še posebno okrašeno. Kljub slabemu vremenu je velikanska množica

ljudstva obiskala grobove svojih rajnih, zlasti še na dan Vseh svetih popoldne, ko je goriški nadškof opravil ob križu sredi pokopališča molitve za rajne in so nato duhovniki začeli z blagoslovom grobov. Spomnili smo se tudi naših zaslužnih mož ter na njihove grobove položili vence in cvetje. Slovensko kat. prosvetno društvo »M. Filej« in Zveza katol. prosvete sta se spomnila pok. Lojzeta Bratuža in prof. Mirka Fileja, ki zdaj počiva skupno z mamo na goriškem pokopališču. Dijaki slovenskih šol pa so se spomnili tudi goriškega naravoslovca in pisatelja Frana Erjavca ter političnega delavca odvetnika dr. Lavriča. Oba grobova sta bila lepo očiščena in okrašena s cvetjem.

Podgora

Kljub slabemu vremenu in naliveom dežja smo v nedeljo vsi, ki smo kaj dobre volje in verni, lepo praznovali župnijski praznik našega zavetnika sv. Justa mučenca.

Slovesnost je vsako leto združena tudi s češčenjem izpostavljenega Najsvetejšega, kateremu se po skupinah in urah poklanjamo do večera. K lepemu sklepu češčenja in praznika sta kljub velikemu dežju prispela med naš tudi pevski župnik g. Anton Rutar in še iz daljnega Sempolaja g. Mirko Mazora, ki nam je podal lepo pridigo kot vodilo našemu bodočemu življenju. Lepe, izbrane pesmi in orgelska spremljava so s kora poživilje praznik, češčenje in našo molitev.

Števerjan

Danes na nekaj o ščednu. Marsikdo za to ime ne ve, pa takoj povejmo, da je to oden zaselkov, ki sestavljajo Števerjan. Zadovoljni smo, da so začeli popravljati in širiti cesto, ki vodi do nas. Lepo bi bilo, če bi nam jo pristojni krogi čez čas tudi asfaltirali. Hvala in priznanje vsem, ki so k urejanju naše ceste pripomogli.

Zuli pa nas kmete s ščedna preobilje mleka. Sedaj ga moremo spraviti v promet le polovico, ostalo pa ostaja doma, kar seveda vpliva na zmanjšanje naših dohodkov, ki naj bi nam jih nudili naši hlevi. Zadržana mlekarina, ki bi poskrbela za odvzem vsega mleka, bi nam zato zelo prav prišla. Upamo, da se bo to v doledni bodočnosti tudi uresničilo.

Vaščan

10. jubilejne športne igre

Slovensko športno združenje Bor proslavlja letos desetletnico obstoja. Ob tej priliki je organiziralo 10. jubilejne športne igre, ki so se zaključile prejšnji teden. Iger se je udeležilo 1394 atletov, ki so razdeljeni v 24 društev. Izpeljava iger je nedvomno zahtevala od vodstva in organizatorjev veliko spretnosti. Zaključne slovesnosti v Kulturnem domu s podelitvijo pokalov in diplom so se udeležile številne osebnosti.

Največ pokalov je odneslo svetoivansko društvo Skamperle, kateremu sledijo Breg, Sokol, Opčine, Gaja in Kontovel. Društvo Skamperle je odneslo tudi največ diplom. Med moškimi tekmovalci so bili najboljši Franko Drašič, Ivan Furlanič in Bogdan Petelin, med ženskami pa Olga Pavletič, Sonja Lukač in Nadja Svab.

Cerkveno odlikovanje

Bivši generalni vikar tržaške škofije msgr. Fornasaro je bil imenovan za apostolskega protonotarja. Čestitamo!

OPERA SLOV. NAROD. GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE

bo gostovala v Kulturnem domu v Trstu v soboto, 11. novembra ob 21. uri in v nedeljo, 12. novembra ob 16. uri z opero Aleksandra Porfirijeviča Borodina

KNEZ IGOR

Prodaja vstopnic od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma. Prav tam se ob istem času lahko naročijo abonmaji za predstave Slovenskega gledališča v sezoni 1967-68. Rezervacije po telefonu na št. 734265.

Standrež

Na »Vahte« so vaščani skrbno okrasili naše pokopališče, na katero so kar ponosni in se tudi številno udeležili verskih obredov za svoje pokojne.

Zvečer so se zbrali v dvorani in z zanimanjem gledali barvne slike iz mnogih slovenskih pokopališč tostran in onstran meje, katere je prikazal in razlagal gospod prof. Slavko Bratina.

V nedeljo 5. novembra je prišel gostovat v našo dvorano dramski krožek Marjine družbe iz Gorice z igro v petih dejanjih »Kristusova mučenica«. Vaščani, zlasti mladina, so občudovali mlade igralce, ki so spretno podale svoje vloge. Vsi so bili zadovoljni, da so tudi Goričani vendarle enkrat nastopili na našem odru in so jim za to hvaležni ter jih še pričakujejo.

Širite „Katoliški glas“

ZA KMETOVALCE

Narcisa ali ključavnica

Na Krasu dobro poznajo to prijetno pomladno cvetlico, kateri pravijo tudi jurjevka. Vrtnarji so iz nje vzgojili razne plemenite oblike. Pri tem delu so se najbolj izkazali Nizozemci. Številne različke delimo v dve skupini: v prvo spadajo narcise, ki imajo na vsakem deblu le en cvet, v drugo pa tiste, ki imajo več cvetov na vsakem stebelu. Najlepše in za prodajo primerne so narcise iz prve skupine. Med temi je zelo znana rumena narcisa ali medenka ali v tržaškem narečju trombon. Čvet je velik, rumen in isto barvo ima tudi iz cveta štrleči močan privenček. Njegovi različki imajo bele, oranžne in včasih tudi dvobarvne cvete. Lepe so skledaste narcise, ki imajo polovico krajši privenček in so vzgojene v beli, rumeni in oranžni barvi. Pri vrtnarjih dobimo še druge vrste, ki so zelo primerne za prodajo rezanega cvetja.

Narcise so odporne in zato je pridelovanje lahko. Izberemo jim sončno lego in zemljo pravočasno prekopljemo ter pognojimo z zrelem gnojem. Voda v zemlji ne sme zastajati. Čebulice sadimo v septembru, oktobru in novembru. Stavimo jih približno 15 cm globoko in 10 do 20 cm narazen. Na tem mestu jih pustimo 3 do 4 leta in jih ne motimo z obdelovalnimi opravili. Kadar moramo čebulice izkopati, je treba počakati, da se listi popolnoma zasušijo. Čebulice sušimo na soncu, nato jih shranimo do prihodnje saditve.

Narcise lahko silimo v ogrevanih rastlinjakih. V ta namen jih pred novembrom gosteje sadimo v zabojčke s kompostom in jih položimo v zemljo na prostem. Potreba je primerna vlaga, da poženejo korenine. V rastlinjak jih prenesemo šele, ko je poganjek dobro viden. Prve prenesemo nekaj dni pred božičem, ostale pa do srede januarja. Temperatura v rastlinjaku bo sprva 13 do 15, kasneje pa 15 do 18 stopinj C. Ne pozabimo občasno zalivati, zračiti in gnojiti z zalivki. Tako bomo imeli prvo cvetje že v štirih, drugo pa v šestih tednih. Inž. Janko Koštr

Prijava vina 1967

Vsi, ki predelujejo svoje ali kupljeno grozdje v mošt ali vino (kmetje, trgovci, industrijalci itd.) morajo prijaviti: 1. količino letošnjega vinskega pridelka; 2. zalogo vina na dan 30. novembra 1967.

Prijave je treba oddati občinskemu trošarskemu uradu najkasneje do 10. decembra letos. Kdor ne prijavi vina, ne bo dobil dovoljenja za prodaj in je lahko kaznovan z globo od 100.000 do enega milijona lir.

Naročilo gladiol

Kmetijsko nadzorništvo v Trstu, ulica Ghega 6, sprejema za svoje območje naročila za čebulice gladiol. Lahko se naroči najmanj 1000 in največ 10.000 čebulic. Ob naročilu je treba plačati polovico skupnega zneska. Nadzorništvo sprejema naročila, dokler bodo dovoljevala denarna sredstva.

RADIO TRST A

Spored od 12. do 18. novembra 1967

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Kurent in njegove gosli«. — 12.00 Nabožna glasba. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 15.30 »Deset-yenski kovancec«. Radijska drama. — 18.30 Kino, večeraj in danes. — 20.30 Iz slovenske folklore: Rado Bednarik: »Pratika za drugo polovico novembra«. — 21.30 Vaški ansambli.

Ponedeljek: 11.40 Radio za šole (za srednje šole). — 12.10 Pomenek s poslušavkami. — 13.30 Prijubljene melodije. — 14.40 Radio za šole (za srednje šole). — 18.00 Zbor »Monteverdi« Italijanskega kulturnega inštituta v Hamburgu. — 19.30 Misli in nazori. — 20.50 Pripovedniki naše dežele: Vinko Beličič: »Upanje«.

Torek: 12.00 Iz slovenske folklorne: Rado Bednarik: »Pratika za drugo polovico novembra«. — 17.20 Slovenščina za Slovence. — 17.40 Radijska univerza: Dr. Danilo Sedmak: Osnove psihologije: (7) »Domišljija«. — 17.50 Ljudske pesmi v izvedbi Ljube Berce-Košuta in Nerine Pelizon s triom Možina. — 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja. — 20.35 Manuel De Falla: »Lutkovno gledališče mojstra Pedra«, opera v enem dejanju.

Sreda: 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol). Ponovitev ob 17.40. — 12.10 Liki iz naše preteklosti: »Miroslav Vilhar«. — 13.30 Glasba iz filmov in revij. — 17.20 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica. — 19.10 Zdravniška posvetovalnica. — 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 12.00 »Tri in ena - Sobotni varieté, besedilo Danila Lovričiča - Ponovitev. — 17.20 Pregled zgodovine italijanske

Na povabilo

ZVEZE SLOVENSKE KATOLISKE PROSVETE NA GORIŠKEM

bo v nedeljo 19. novembra 1967 ob 16. uri v Katoliškem domu v Gorici

gostovalo

KRŠKANSKO-PROSVETNO DRUSTVO
»ROŽ« IZ ST. JAKOBA NA KOROSKEM
z ljudsko igro

»MIKLOVA ZALA«

ga slovstva: Marija Kacin: »Manjši slovstveniki 14. stoletja«. — 18.00 Zbor »Jacopo Tomadini« iz Vidma. — 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 20.35 »Črni tulipani«. Po povesti A. Dumasa dramaturiziral Jožko Lukež.

Petek: 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol). Ponovitev ob 17.40. — 12.10 Gospodinja nakupuje. — 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta. — 19.10 Novele 20. stoletja: Alojz Kraigher: »Kakor kralj na svoji zemlji«. — 20.35 Gospodarstvo in delo. — 20.50 Koncert operne glasbe.

Sobota: Dejstva in ljudje v deželi. — 15.00 Glasbena oddaja za mladino. — 16.00 Oddaja za avtomobiliste. — 16.15 Pregled slovenske dramatik. Druga oddaja. Slovensko gledališče v dobi razsvetljenstva. — 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. — 17.40 Obletnica meseca: »Marie Curie ob stoletnici rojstva«. — 19.10 Družinski obzornik. — 20.35 Teden v Italiji.

Ministrstvo za javno šolstvo razpisuje: 1. Natečaj za 68 mest knjižničarja 3. razreda v poizkušnjo za vodilno kariero v državnih javnih knjižnicah (doktorat). — 2. Natečaj za 16 mest podpomočnika knjižničarja v poizkušnjo za uradniško kariero pri javnih državnih knjižnicah (višja šolska izobrazba). — 3. Natečaj za 5 mest razdeljevalca in 4 mesta tipkarja v poizkušnjo za izvršno kariero v državnih javnih knjižnicah (nižja šolska izobrazba). — 4. Natečaj za 9 mest slugo v poizkušnjo pri pomožnem osebju v državnih javnih knjižnicah (osnovnošolska izobrazba). — Zapadlost prijav 30.11.1967.

KEROZEN - PREMOG - DRVA

Tvrdba IVAN VETRIH

Kerozen Vam za Gorico in okolico tekomo dneva dostavimo na dom.

GORICA, ul. Lantieri, 5 - Tel. 25-27

OBVESTILA

Občni zbor Slovenske skupnosti. V nedeljo, 12. novembra 1967 ob 9. uri bo občni zbor Slovenske skupnosti na sedežu organizacije v Trstu, ulica Machiavelli 22. Dnevni red: 1. poročilo sveta Slovenske skupnosti; 2. poročilo nadzornega odbora; 3. diskusija in razrešnica; 4. določitev smernic za nadaljnje delovanje organizacije; 5. izvolitev članov sveta, vodstva občnega zbora in nadzornega odbora; 6. slučajnosti. — Po poteku pol ure od najavljenega začetka je občni zbor v smislu pravil sklepčen ob vsaki udeležbi. — Predsednik občnega zbora Josip Terčon, s. r.

Ravnateljstvo učiteljskega in gimnazijeliceja s slovenskim učnim jezikom v Gorici obvešča, da se bo vršil v nedeljo, 12. novembra 1967 ob 10. uri roditeljski sešestanek v risalnici učiteljskega učilnice v ulici Croce. Starši dijakov ali njihovi namestniki so naproseni, da se sestanka udeležijo.

Tržaška pokrajina razpisuje javni natečaj za 2 mesti knjigovodje III., II., I. razreda za uradniško kariero, status knjigovodskega funkcionarja, stopnja 7-6-5 z možnostjo hierarhičnega napredovanja. Rok do 25. 11. 1967. Vse informacije na Glavnem tajništvu tržaške pokrajine (Segreteria Generale della Provincia di Trieste).

Ministrstvo za zunanjo trgovino razpisuje natečaj za podelitev 45 štipendij za pouniverzitetni študij z namenom specializacije v zunanji trgovini pri Državnem zavodu za zunanjo trgovino - I.C.E. Tečaj hoče pripomoči k oblikovanju vodilnih kadrov, specializiranih v zunanji trgovini in posebno v izvozu. Trajanje tečaja: od januarja 1968 do junija 1968. Vse informacije pri zgoraj omenjenem zavodu.

»PASTIRČEK« štev. 2

Izšla je druga številka mladinskega lista »Pastirček«. Pesem in črtica sta jeseni posvečeni. Dvema zgodbam v nadaljevanjih se to pot pridružuje še tretja celoletna povest »Dogodivščine Anice in Katic«, ki jo je spisala Rebula Tanja z Opčin, ki je letos začela obiskovati I. razred srednje šole. Domovina je prikazana z opisom poti iz Ljubljane v Novo mesto, pesem v notah je to pot »Dominique«, svetnika ni težko uganiti, o katerem je govora v tej številki, pa to raje mladim bralcem prepuščamo. Naj vsi mladi naročniki preberejo, kako se je treba vesti v šoli! Boris, Marko in Jasna kramljajo o sobotni televizijski oddaji »Partitissima« in niso preveč z njo zadovoljni. Skavti in skavtinja so tudi v tej številki navzoči. Dopisi so že kar številni, znamenje da so se mladi pisatelji že otresli počitniškega vzdušja. Ugank in zank na pretek, skratka: številka je zanimiva za mlade in stare.

DAROVI:

Za Katoliški dom: F. F. namesto cvetja na grob pok. msgr. Novaku 5.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; Bremeč Stefanija 2.000; N. N. 2.000; N. N. 1.000; N. N. 2.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; U. Z. 3.000; Cernic Marjeta 2.000; N. N. 10.000; N. N. 5.000; Marijina družba 10.000; V. V. 5.000; Irena Vetrlih-Bertolini 5.000 lir.

Za Marijanišče: Dr. Edi Košuta 5.000; M. M., mesečni prispevek 1.000; M. N., Barkovlje, 5.000; družina Sosič v spomin pokojnih staršev 10.000; Z. A. iz Trsta 10.000; Valenčič Lidija namesto cvetja na prerani grob Pierine Gregorič 2.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: Rupa-Peč 20.000 lir, 150 kg krompirja, 50 kg koroze; Pevma-Oslavje 25.000 lir, 200 kg krompirja, 50 kg koroze, 180 kg jabolok; Števerjan 9.000 lir, 200 kg koroze, 300 kg krompirja, 300 kg jabolok; ga. Kamenšek-Bavdaž 5.000; ga. Marija v spomin g. soprogu pok. Karolu Srebernič 3.000 lir.

Vsem dobrotnikom iskren Bog povrn!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 70, osmrtnice L. 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Deklice iz Standreža s šopkom belih rož v roki pozdravljajo svojega nadpastirja